

**Eindrapport
Rekenkameronderzoek armoede-
en schuldenbeleid**

Gemeente Putten

Colofon

Offertenummer: FC 527

Auteurs: Artem Vardanyan
Yorick van den Berg
Gerard Nieuwe Weme
Julian Edens
Sari van Aart

B&A B.V.
Bezuidenhoutseweg 161
Postbus 829
2501 CV Den Haag

070 - 3029500
info@bagroep.nl
www.bagroep.nl

Den Haag, februari 2026

© Copyright B&A B.V. 2025.

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Op alle opdrachten en werkzaamheden zijn de Algemene voorwaarden van B&A B.V. van toepassing, gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel Haaglanden onder dossiernummer: KvK Haaglanden 27177844. De Algemene voorwaarden treft u als bijlage aan en kunt u tevens inzien op onze website, www.bagroep.nl.

B&A is gevestigd in Den Haag, Amsterdam en Rotterdam.

Inhoudsopgave

1. Samenvatting	5
1.1 Aanleiding	5
1.2 Centrale vraag	5
1.3 Leeswijzer	5
2. Bevindingen	6
2.1 Analyse inkomenspositie (2020-2022)	6
2.2 Kortdurend lage inkomenspositie (≤ 1 jaar onder 130% sociaal minimum)	6
2.3 Langdurend lage inkomenspositie (≥ 4 jaar onder 130% sociaal minimum)	6
2.4 Analyse schuldenproblematiek (2021-2023)	6
2.5 Bekendheid en behoeften van inwoners	6
2.6 Ervaringen met gemeentelijke dienstverlening - mystery guest onderzoek	6
2.7 Ervaringen van uitvoerende medewerkers en partners - aansluiting op behoeften	6
2.8 Bereik en effectiviteit	7
2.9 Nieuwe doelgroepen	7
2.10 Middelen en knelpunten	7
2.11 Beleid armoede en schulden	7
2.12 Informatievoorziening en de rol van de raad	7
2.13 Leren van andere gemeenten	7
3. Conclusies	8
4. Aanbevelingen	9
5. Bestuurlijke reactie	10
6. Nawoord	13
7. Nota van bevindingen	15
7.1 Aanleiding	15
7.2 Onderzoeksvragen	15
7.3 Onderzoeksmodel	16
7.4 Normenkader	17
7.5 Onderzoeksverantwoording	19
7.6 Bevindingen leefwereld	20
7.6.1 Inleiding	20
7.6.2 Omvang en ontwikkeling doelgroepen	20
7.6.3 Bevindingen bekendheid, toegang en aansluiting behoeften perspectief inwoners	22
7.6.4 Toetsing normenkader	25
7.7 Bevindingen uitvoeringswereld	26
7.7.1 Inleiding	26
7.7.2 Bevindingen ingezette maatregelen en voorzieningen	26
7.7.3 Bevindingen armoede- en schuldenaanpak	30
7.7.4 Bevindingen aansluiting aanpak en voorzieningen op behoeften	31
7.7.5 Bevindingen bereik doelgroepen	32
7.7.6 Bevindingen toereikendheid middelen	34
7.7.7 Toetsing normenkader	35
7.8 Bevindingen beleidswereld	36
7.8.1 Inleiding	36
7.8.2 Bevindingen beleid en doelen armoede en schulden	36
7.8.3 Bevindingen ingezette middelen armoede en schulden	39
7.8.4 Bevindingen effecten beleid armoede en schulden	39
7.8.5 Bevindingen resultaten ten opzichte van de andere vier gemeenten en landelijk	41
7.8.6 Bevindingen positionering raad	43
7.8.7 Toetsing normenkader	44
8. Bijlage 1: Overzicht van ingezette regelingen per gemeente	47
9. Bijlage 2: geraadpleegde bronnen	63

Deel A

Samenvatting

1. Samenvatting

1.1 Aanleiding

De samenwerkende rekenkamers (hierna rekenkamer) van de gemeenten Elburg, Hattem, Nunspeet, Oldebroek en Putten hebben gekozen om het 'armoede¹- en schuldenbeleid' te onderzoeken. De Rekenkamer geeft aan dat het onderwerp om meerdere redenen actueel is: de gevolgen van de stijgende prijzen van energie en boodschappen, mede als gevolg van de oorlog in Oekraïne en de aandacht voor het onderwerp in de verkiezingsdebatten.

Gemeenten hebben bij de aanpak van armoede een belangrijke rol. Niet alleen bij het in het beeld krijgen wie hulp nodig heeft, maar ook in het helpen bij de noodzakelijke (financiële) ondersteuning. Gemeenten zijn gebonden aan wet- en regelgeving, maar hebben ook de beleidsvrijheid om hier keuzes in te maken.

1.2 Centrale vraag

De centrale onderzoeksvraag is:

Lukt het de gemeenten Elburg, Hattem, Nunspeet, Oldebroek, en Putten om de beschikbare middelen voor armoede doeltreffend/doelmatig in te zetten, worden de huishouders in (dreigende) armoede bereikt en is de aanpak effectief? Hoe zetten de gemeenten de schuldhelpverlening in en in hoeverre helpt dit bij de bestrijding van armoede? Wat kan er beter en wat kunnen de 5 gemeenten van elkaar leren?

1.3 Leeswijzer

Dit onderzoeksrapport bestaat uit 2 delen. De bestuurlijke nota (deel A) bevat een samenvatting van de bevindingen die het onderzoek heeft opgeleverd (hoofdstuk 2).

De nota van bevindingen (deel B) biedt een gedetailleerder inzicht in alle bevindingen en geeft ook antwoord op alle onderzoeksvragen. De nota van bevindingen biedt meer verdieping en kan gebruikt worden om meer beeld en context te krijgen bij de algemene bevindingen die beschreven zijn in de bestuurlijke nota.

Bijlage 1 van de nota van bevindingen biedt een overzicht van alle minimaregelingen die in de 5 onderzochte gemeenten worden ingezet, en kan gebruikt worden ter lering en inspiratie. Bijlage 2 geeft een overzicht van de gebruikte bronnen en gesproken respondenten.

¹ In de nieuwe methode betekent armoede dat een huishouden niet genoeg financiële middelen heeft voor minimaal noodzakelijke uitgaven in Nederland. Hierbij wordt gekeken naar inkomen, vermogen en worden voor het eerst werkelijke individuele uitgaven aan wonen en energie meegenomen.

2. Bevindingen

2.1 Analyse inkomenspositie (2020-2022)

Kortdurend lage inkomenspositie (≤ 1 jaar onder 130% sociaal minimum)

In Putten is tussen 2020 en 2022 een afname zichtbaar in het aandeel huishoudens dat maximaal één jaar onder de inkomensgrens van 130% van het sociaal minimum leeft (van 11,45% naar 10,10%). Deze dalende trend is vergelijkbaar met de ontwikkeling in de overige onderzochte gemeenten. De percentages liggen daarbij structureel op zelfde niveau als in de andere gemeenten, behalve Hattem die lagere percentages laat zien.

2.2 Kortdurend lage inkomenspositie (≤ 1 jaar onder 130% sociaal minimum)

In Putten is tussen 2020 en 2022 een lichte daling zichtbaar in het aandeel huishoudens dat maximaal één jaar onder de inkomensgrens van 130% van het sociaal minimum leeft (van 11,45% naar 10,10%). Deze trend is vergelijkbaar met de ontwikkeling in de overige onderzochte gemeenten. De percentages zitten steeds rond het gemiddelde: Putten wijkt niet significant af in positieve of negatieve zin. Hattem blijft in deze periode de gemeente met het laagste aandeel huishoudens onder deze inkomensgrens, terwijl Nunspeet en Oldebroek over het algemeen iets hogere percentages laten zien dan Putten.

2.3 Langdurend lage inkomenspositie (≥ 4 jaar onder 130% sociaal minimum)

Ook bij de huishoudens die langdurig (vier jaar of langer) een inkomen onder de grens van 130% van het sociaal minimum hebben, is in Putten sprake van een lichte afname (van 6,25% in 2020 naar 6,06% in 2022). Dit patroon is ook zichtbaar in de meeste andere gemeenten. De waarden in Putten liggen rond het gemiddelde van de vijf gemeenten. Opvallend is dat Hattem hier structureel lager scoort, met percentages onder de 6%. Nunspeet laat daarentegen iets hogere percentages zien, maar deze verschillen blijven relatief beperkt.

2.4 Analyse schuldenproblematiek (2021-2023)

Het aandeel huishoudens met bekende schulden in Putten is tussen 2021 en 2023 toegenomen van 4,8% naar 5,7%. Deze stijging is vergelijkbaar met de trend in andere gemeenten. Over de hele periode blijft Putten onder het landelijk gemiddelde, dat oploopt van 7,7% naar 8,8%. In vergelijking met omliggende gemeenten ligt Putten qua percentage schuldenaren in 2023 iets hoger dan Hattem (4,8%) en nagenoeg gelijk aan Oldebroek en Nunspeet (beide 5,8%). Daarmee laat Putten geen opvallende afwijking zien ten opzichte van de regionale context.

2.5 Bekendheid en behoeften van inwoners

In Putten is de meerderheid van de gesproken inwoners niet volledig op de hoogte van het volledige aanbod aan inkomensondersteunende regelingen. Dit patroon komt ook voor in Elburg en Nunspeet. De meerderheid van de inwoners kent alleen de regelingen die ze zelf gebruiken. Dit wijst op een beperkt bereik van algemene communicatie over het aanbod. De behoefte aan proactieve communicatie komt in meerdere gemeenten terug, maar wordt in Putten expliciet genoemd door meerdere inwoners en ook de wens voor één vast contactpersoon (continuïteit). Opvallend is de behoefte aan ondersteuning bij het afbouwen van bewindvoering, wat in andere gemeenten minder expliciet genoemd wordt.

2.6 Ervaringen met gemeentelijke dienstverlening - mystery guest onderzoek

Raadsleden in Putten waren gematigd positief over het vinden van hulp. De bijzondere bijstand was goed vindbaar, maar de individuele inkomenstoeslag minder. In vergelijking met gemeenten als Hattem en Elburg, waar de beoordeling negatiever uitviel, scoort Putten hierop gemiddeld. Wel werd de informatievoorziening als wisselend ervaren, met name door onduidelijkheden op de website en beperkte telefonische bereikbaarheid – een punt dat ook in Nunspeet en Hattem speelt.

2.7 Ervaringen van uitvoerende medewerkers en partners - aansluiting op behoeften

In Putten ervaren uitvoerenden dat de ondersteuning in algemene zin toereikend is, maar dat maatwerk en proactief handelen nog onvoldoende tot uiting komen. Deze constatering komt ook naar voren in Oldebroek en Nunspeet. Putten wijkt hierin niet significant af, maar sluit wel aan bij een bredere behoefte aan meer flexibiliteit en persoonlijk contact.

2.8 Bereik en effectiviteit

Uitvoerenden hebben moeite te bepalen wie ze niet bereiken, omdat inwoners vaak niet op de hoogte zijn van hun recht op hulp. Dit verhoogt de drempel, vooral voor mensen met schulden. Daarnaast heeft de gemeente geen zicht op de effectiviteit van verschillende regelingen. Ook is de vraag wat zijn goede indicatoren om het succes te meten? Daarvoor loopt de gemeente nu een traject via Movisie. Het gebruik van de inkomensregelingen van 16% wordt deels verklaard door een cultuur van zelfoplossing en wantrouwen in de overheid. Externe organisaties zoals Stichting Leergeld helpen het bereik te vergroten, zoals blijkt uit de stijging van het aantal gezinnen dat geholpen wordt. Dit lage gebruik speelt ook in andere gemeenten op de Noord-Veluwe. Vergelijkbaar met Nunspeet en Oldebroek, blijkt het moeilijk om bepaalde doelgroepen in beeld te krijgen, met name mensen met schulden of beperkte digitale vaardigheden.

2.9 Nieuwe doelgroepen

Putten signaleert – net als de andere gemeenten – nieuwe doelgroepen als gevolg van de energiecrisis en inflatie, zoals ZZP'ers, werkende armen en mensen met een inkomen tussen 110-130% van het sociaal minimum. Uniek in Putten is de constatering dat alleenstaande ouders nog onvoldoende in beeld zijn, wat in de andere gemeenten niet specifiek als aandachtspunt wordt genoemd.

2.10 Middelen en knelpunten

Uitvoerenden in Putten ervaren de middelen als beperkt toereikend, vooral als het bereik vergroot wordt. In vergelijking met Hattem (waar flexibiliteit beter ervaren wordt) en Oldebroek (waar ambtshalve verstrekking wordt genoemd als kans), lijkt Putten nog in een verkennende fase te zitten rond de inzet van automatische toekenningen. Samenwerking binnen het sociaal domein wordt genoemd als aandachtspunt voor verbetering.

2.11 Beleid armoede en schulden

Putten richt zich op duurzame ondersteuning, vergroten van het bereik, betere samenwerking en vereenvoudiging van procedures. Deze doelen komen grotendeels overeen met die van de andere gemeenten, maar Putten legt een nadrukkelijke focus op het vergroten van deelname aan voorzieningen en het verbeteren van het hulpbereik – elementen die in bijvoorbeeld Elburg en Oldebroek minder expliciet naar voren komen.

2.12 Informatievoorziening en de rol van de raad

In Putten wordt de raad geïnformeerd over het armoede- en schuldenbeleid via de kadernota, begroting, maandrapportages, jaarstukken en aanvullende informatieavonden of evaluaties. De informatie is beknopt en de raad maakt hier beperkt gebruik van in termen van actieve sturing en vraagstelling. In vergelijking met gemeenten als Oldebroek, waar de raad actief wordt betrokken, is de strategische rol in Putten minder zichtbaar. Het bereik en de effectiviteit van de verschillende regelingen zijn in beeld gebracht in de gemeente Oldebroek en hierover wordt het gesprek gevoerd in de raad. De gemeente Putten werkt aan nieuwe beleidsindicatoren om de kaderstellende en controlerende functie te versterken. Daarmee bevindt Putten zich in een transitiefase, vergelijkbaar met Hattem. In tegenstelling tot Nunspeet, wordt in Putten nog weinig gebruikgemaakt van praktijkervaringen naast cijfers, wat de betrokkenheid van de raad zou kunnen vergroten.

2.13 Leren van andere gemeenten

In vergelijking met de andere gemeenten in dit onderzoek – Elburg, Hattem, Nunspeet en Oldebroek – valt op dat de gemeenteraad van Putten minder actief gebruikmaakt van de beschikbare informatie over armoede en schulden. In Oldebroek wordt de raad bijvoorbeeld regelmatig betrokken via concrete casussen en externe evaluaties, wat de kaderstellende en controlerende rol versterkt. Dit suggereert dat meer context en voorbeelden kunnen bijdragen aan effectievere raadsbetrokkenheid. Op het gebied van vroegsignalering maakt Putten gebruik van externe partijen zoals Stimenz en neemt hierin Nunspeet als voorbeeld. Ook onderzoekt de gemeente Putten hoe andere gemeenten omgaan met het verhogen van inkomensgrenzen en de ondersteuning van vluchtelingen. Deze verschillen bieden Putten aanknopingspunten om werkzame onderdelen uit andere lokale aanpakken te verkennen en mogelijk toe te passen.

3. Conclusies

Conclusie 1: de doelgroep is vaak niet op de hoogte van het volledige aanbod

Respondenten uit de doelgroep die gebruik maken van 1 of meerdere regelingen, zijn in meerderheid niet op de hoogte van het volledige aanbod. De meerderheid kent alleen de regelingen die ze zelf gebruiken. Respondenten uit de doelgroep die gebruik maken van 1 of meerdere regelingen, zijn in meerderheid niet op de hoogte van het volledige aanbod. De meerderheid kent alleen de regelingen die ze zelf gebruiken. Daardoor kan het voorkomen dat inwoners sommige regelingen, zoals de individuele inkomens toeslag, niet weten te vinden of aan te vragen.

Conclusie 2: niet alle inwoners uit de doelgroepen worden bereikt en het niet-bereik is niet goed in beeld

Gemiddeld genomen wordt volgens onderzoek uitgevoerd in 2021 dat 16% van de doelgroep gebruik maakt van de regelingen. Dit sluit aan op een landelijk en regionaal beeld van beperkt bereik van armoederegelingen. Veel doelgroepen zijn niet automatisch bij de gemeente in beeld, bijvoorbeeld werkende armen, alleenstaande ouders of mensen met beperkte digitale vaardigheden. Daarnaast kloppen veel inwoners niet uit zichzelf aan voor hulp uit een gevoel van schaamte of het idee "het zelf te moeten oplossen". Ook een breder wantrouwen in de overheid speelt een rol. Daarnaast speelt mee dat inwoners in Putten geneigd zijn om hulp in hun directe sociale omgeving te zoeken (bijvoorbeeld in kerkelijk verband), waardoor zij onder de radar van de gemeente blijven. Tot slot speelt ook de onbekendheid met het volledige aanbod waarschijnlijk een rol.

Conclusie 3: het aanbod aan regelingen sluit aan op de behoeften

Het pakket aan regelingen op het gebied van inkomensondersteuning dat de gemeente Putten aanbiedt, voorziet in de behoeften van de doelgroep. Zowel door uitvoerenden van de gemeente en externe organisaties, als door inwoners, worden geen hiaten gesignaleerd.

Conclusie 4: er is ruimte voor verbetering in het bieden van maatwerk en proactief handelen door de gemeente en haar partners

Uitvoerenden geven aan dat zij nog onvoldoende toekomen aan het bieden van maatwerk en proactief handelen. Hierdoor blijven kansen onbenut om (de problematiek van) de doelgroep beter in kaart te brengen en in een vroeg stadium problemen aan te pakken.

Conclusie 5: de kaderstellende en controlerende rol van de gemeenteraad is beperkt

Informatievoorziening aan de raad over het armoedebelief vindt volgens beleidsmakers, naast de reguliere P&C cyclus, plaats door middel van informatieavonden en incidentele evaluaties. De geboden informatie is volgens beleidsmakers beknopt en (bij)sturing door de raad is, mede hierdoor, beperkt.

4. Aanbevelingen

Aanbeveling 1: zet in op betere bekendheid van de regelingen

Als meer inzicht ontstaat in het niet-bereik, kunnen de doelgroepen ook beter proactief worden benaderd met communicatie over de regelingen. Daarnaast kan de algemene communicatie en vindbaarheid van de regelingen, bijvoorbeeld op de website van de gemeente, worden verbeterd.

Aanbeveling 2: investeer in meer maatwerk en een actieve benadering van de doelgroepen

Bij het ontstaan van armoede is complexe en/of meervoudige problematiek vaak de grootste risicofactor. Maatwerk is nodig om deze multi-problematiek te herkennen en te kunnen aanpakken. Zorg dat uitvoerders de tijd en ruimte hebben om maatwerk te bieden. Een van de mogelijkheden om capaciteit hiervoor vrij te maken, is door tegelijkertijd in te zetten op meer ambtshalve verstrekken. Hierdoor kan mogelijk tevens het bereik en gebruik worden vergroot, maar daarmee ook het risico op overschrijding van budgetten.

Aanbeveling 3: vergroot het inzicht in het niet-bereik

Om het bereik van de ondersteuning te vergroten, moet de gemeente inzicht krijgen in welke groepen inwoners buiten beeld blijven. Daartoe dient voor elke regeling het bereik en niet-bereik in kaart te worden gebracht. De Lokale Armoedescan van het CBS kan daarvoor een nuttig hulpmiddel zijn.

Aanbeveling 4: zet in op meetbare en concrete doelen en resultaten voor het armoedebeleid. Monitor vervolgens de uitvoering aan de hand van deze SMART doelen.

Momenteel wordt gewerkt aan nieuwe beleidsindicatoren voor het armoedebeleid. Zie erop toe dat de nieuwe indicatoren meetbaar zijn in effect en tijd, en dat deze de ambities van uw raad weerspiegelen. Voer vervolgens periodiek het gesprek met het college over de voortgang aan de hand van de nieuwe indicatoren. Stel waar nodig het beleid bij.

5. Bestuurlijke reactie

Fontanusplein 1
3881 BZ Putten
T (0341) 359 611
E info@putten.nl
www.putten.nl

IBAN NL88 BNGH 0285 0069 83
BTW NL001831227B02
KvK 08210960

Rekenkamercommissie
Postbus 400
3880 AK PUTTEN

Uw brief van / uw kenmerk		Zaaknummer: 2134025
Behandelend ambtenaar	J. van Meerveld	Documentnummer: 2164445
Telefoonnummer	+31341230275	
Afdeling	SL / BA	
Onderwerp	Bestuurlijke reactie B&W gemeente Putten	Verzonden: 8 januari 2026

Beste leden van de Rekenkamercommissie

Putten, 6 januari 2026

Inleiding

Het college heeft met belangstelling kennisgenomen van het rapport van de Rekenkamercommissie over de effecten van het armoede- en schuldenbeleid in de jaren 2020 tot 2023. Wij waarderen de gekozen opzet van het onderzoek. Met name het onderzoek naar de leefwereld van inwoners zien wij als erg waardevol en inzichtgevend. Wij bedanken de Rekenkamercommissie en onderzoeksbureau BA Groep voor hun inzet. Armoede is een veelzijdig fenomeen dat diep ingrijpt in het dagelijks leven van mensen. Het kan leiden tot verwijdering van de rest van de samenleving, niet alleen van de persoon in kwestie zelf, maar ook van kinderen. Om ervoor te zorgen dat iedereen mee kan doen heeft dit vraagstuk de blijvende aandacht van de gemeente en haar partners.

Rapport

Het rapport trekt conclusies waaruit blijkt dat onze gemeente op meerdere punten goed de aansluiting weet te vinden bij de behoeften van de doelgroep. Ook onderschrijven wij dat samenwerking met onze partners zorgt voor een dekkend en laagdrempelig aanbod. Tegelijkertijd zijn er ook verbeterpunten, specifiek als het gaat over de bekendheid en vindbaarheid van regelingen. Daarnaast verdient de versterking van de kaderstellende en controlerende rol van de gemeenteraad aandacht.

Standpunt van het college

Wij herkennen de geschetste problematiek en bedanken u voor de aanbevelingen die zijn gedaan. We onderzoeken hoe we de aanbevelingen kunnen verwerken in ons beleid en een deel van uw aanbevelingen hebben we reeds opgepakt in het beleidsplan Bestaanszekerheid.

Uw gedane aanbevelingen motiveren ons om onze inzet te continueren. Met het beleidsplan Bestaanszekerheid hebben we daar de afgelopen jaren de nodige stappen in kunnen zetten en de resultaten hiervan worden geëvalueerd. Tussentijdse resultaten laten in elk geval een toename in het gebruik van miniregelingen zien.

Het college is positief dat onze keuzes voor een integrale aanpak en nadruk op vroegtijdige ondersteuning worden erkend als sterke punten. Daarnaast vinden wij het een sterk signaal dat 8 van de 12 gesproken inwoners aangeeft daadwerkelijk geholpen te zijn met de ingezette instrumenten. De 4 andere inwoners sterken ons in onze ambitie om ons armoede- en schuldenaanpak doorlopend te blijven verbeteren, hoewel niet alles in onze macht ligt en we het nooit iedereen naar de zin kunnen maken. De afgenomen interviews geven een waardevol inzicht in de belevingswereld van inwoners. Daarbij tekenen we tegelijkertijd aan dat dit een kleine en niet-significante steekproef is van alle inwoners die inkomensondersteuning ontvangen.

Wij nemen de signalen over de behoefte aan maatwerk, flexibiliteit en persoonlijke begeleiding serieus en nemen dit mee in de uitvoering.

Wij onderschrijven het belang van een overzichtelijke informatievoorziening op hoofdlijnen richting de gemeenteraad, zodat de raad zijn kaderstellende en controlerende rol goed kan vervullen.

Ook waarderen wij de vergelijking met de andere gemeenten, zodat we beter kunnen samenwerken en hier actief van blijven in het belang van onze inwoners.

Aandachtspunten

Graag zouden wij afsluitend nog een tweetal aandachtspunten mee willen geven aan u als rekenkamercommissie, om in de toekomst tot een constructieve samenwerking te komen.

In de eerste plaats betreft dat de lange doorlooptijd van het proces. Het onderzoek heeft betrekking op de periode 2020–2023 en is in 2024 gestart. Inmiddels zitten wij in het voorjaar 2026 en wordt de definitieve versie gedeeld. Hierdoor is het rapport verouderd en regelmatig ingehaald door de tijd. Recente ontwikkelingen (waaronder het beleidsplan Bestaanszekerheid) zijn daarvoor niet meegenomen in het onderzoek.

Daarnaast heeft het onderzoek, om de juiste scherpte en volledigheid te krijgen, erg veel ambtelijke inzet gevraagd. Dit zien wij niet als wenselijk. Zeker niet in relatie tot de doorlooptijd van het proces en de uitkomsten die soms alweer achterhaald zijn.

Slot

Ons college beschouwt dit rapport als een belangrijke terugblik op de effecten van het armoede- en schuldenbeleid in de afgelopen jaren. Wij blijven ons onverminderd inzetten voor een gemeente waarin inwoners de kans krijgen om financieel gezond mee te blijven doen.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Putten,

R. 't Hoen,
gemeentesecretaris

H. A. Lambooi,
burgemeester

6. Nawoord

Geacht college,

Op 6 januari 2026 ontvingen wij van u de bestuurlijke reactie op ons rekenkamerrapport 'Onderzoek naar armoede- en schuldenbeleid'. Wij willen u hier hartelijk voor bedanken!

In de bestuurlijke reactie lezen wij dat het college dit onderwerp een warm hart toedraagt en dat zij blij is met de positieve effecten die het beleid nu al heeft. De rekenkamer waardeert ook het voornemen dat het college de aanbevelingen betreft in haar beleid en/of meeneemt in de uitvoering.

Ondanks deze constructieve reactie is het college kritisch op de lange doorlooptijd van ons onderzoek, waardoor het rapport niet meer geheel aansluit op de actualiteit en het veel ambtelijke inzet heeft gekost.

Wij (h)erkennen dit en betreuren de gang van zaken. Ook als rekenkamer streven wij naar een vlot en efficiënt onderzoeksproces. Tegelijkertijd willen wij geen concessies doen aan de kwaliteit van het onderzoek/het rapport en zullen daarom altijd zorgvuldig te werk gaan. Dit neemt niet weg dat wij de kritiek van het college ter harte nemen bij vervolgonderzoeken.

Wij zien uit naar de behandeling van ons rapport in de commissievergadering.

Met hartelijke groet,

Namens de rekenkamer,

H.W.P. (Peter) Niemeijer (voorzitter)

Deel B

Nota van bevindingen

7. Nota van bevindingen

7.1 Aanleiding

De samenwerkende rekenkamers (hierna rekenkamer) van de gemeenten Elburg, Hattem, Nunspeet, Oldebroek en Putten hebben gekozen om het 'armoede²- en schuldenbeleid' te onderzoeken. Dit onderwerp is om meerdere redenen actueel: de gevolgen van de stijgende prijzen van energie en boodschappen, mede als gevolg van de oorlog in Oekraïne en de aandacht voor het onderwerp in de verkiezingsdebatten. Gemeenten hebben bij de aanpak van armoede een belangrijke rol. Niet alleen in het beeld krijgen wie hulp nodig heeft, maar ook in het helpen bij de noodzakelijke (financiële) ondersteuning. Gemeenten zijn gebonden aan wet- en regelgeving, maar hebben ook de beleidsvrijheid om hier keuzes in te maken.

7.2 Onderzoeksvragen

De centrale onderzoeksvraag is:

Lukt het de gemeenten Elburg, Hattem, Nunspeet, Oldebroek, en Putten om de beschikbare middelen voor armoede doeltreffend/doelmatig in te zetten, worden de huishouders in (dreigende) armoede bereikt en is de aanpak effectief? Hoe zetten de gemeenten de schuldhelpverlening in en in hoeverre helpt dit bij de bestrijding van armoede? Wat kan er beter en wat kunnen de 5 gemeenten van elkaar leren?

De volgende deelvragen zijn daarbij per wereld ingedeeld.

Leefwereld

1. Wat is de omvang van de doelgroepen van armoederegelingen en schuldhelpverlening? Is de doelgroep gegroeid of veranderd (trendoverzicht)?
2. Zijn er (mede door recente ontwikkelingen op de energiemarkt en de opgelopen inflatie) nieuwe doelgroepen die niet in beeld zijn bij de gemeenten?
3. Zijn de mogelijkheden tot het aanvragen van inkomensondersteunende maatregelen bekend bij de doelgroep?
4. Vindt de doelgroep de toegang tot de mogelijkheden en middelen?
5. Zijn deze begrijpelijk in het kader van dienstverlening?
6. Is de doelgroep daadwerkelijk geholpen met de ingezette instrumenten (inkomensondersteunende maatregelen)? In hoeverre sluiten de instrumenten aan bij de behoeften van de doelgroep?
7. Welke behoeften hebben de huishoudens in (dreigende) armoede als het gaat om ondersteuning van de gemeente?

Uitvoeringswereld

8. Welke inkomensondersteunende maatregelen en andere middelen zetten de gemeenten in voor de armoedeaanpak en schuldhelpverlening?
9. Hoe ziet de armoedeaanpak eruit en is deze goed opgebouwd?
10. Hoe is de schuldhelpverlening georganiseerd?
11. Hoe sluit de uitvoering van de gemeente aan op de behoeften van ondersteuning van huishoudens?
12. Bereiken de gemeenten de doelgroepen van de inkomensondersteunende maatregelen?
13. Zijn (mede door recente ontwikkelingen op de energiemarkt en de opgelopen inflatie) nieuwe doelgroepen die nog niet in beeld zijn bij de gemeenten?
14. Zijn de beschikbare middelen in de praktijk toereikend?

Beleidswereld

15. Welk beleid voeren de vijf gemeenten op het gebied van armoede en schuldhelpverlening?
16. Hebben de gemeenten de volledige doelgroep in beeld?

² In de nieuwe methode van het CBS betekent armoede dat een huishouden niet genoeg financiële middelen heeft voor minimaal noodzakelijke uitgaven in Nederland. Hierbij wordt gekeken naar inkomen, vermogen en worden voor het eerst werkelijke individuele uitgaven aan wonen en energie meegenomen.

17. Welke doelen en resultaten hebben de gemeenten geformuleerd? Welke overwegingen liggen hieraan ten grondslag?
18. Hoe betreft de gemeente inwoners bij het opstellen van beleidsplannen en de inrichting van de uitvoering van maatregelen?
19. Hoeveel middelen hebben de gemeenten beschikbaar voor het armoedebeleid en de schuldhulpverlening?
20. Zorgt de armoedeaanpak en schuldhulpverlening ervoor dat huishoudens in armoede beter kunnen rondkomen?
21. In hoeverre worden de gestelde doelen/resultaten behaald?
22. Hoe verhouden de resultaten zich ten opzichte van landelijke cijfers?
23. Welke verschillen in resultaten zijn er tussen de vijf gemeenten in termen van bereik en effect?
24. Wat kunnen de gemeenten van elkaar leren?
25. Hoe wordt de raad geïnformeerd over het armoedebeleid/schuldhulpverlening en de uitvoering ervan?
26. Kan de raad met de geboden informatie zijn kaderstellende en controlerende rol adequaat vervullen?

7.3 Onderzoeksmodel

Op basis van de onderstaande onderzoeksvragen is in dit onderzoek verondersteld dat de gemeenten Elburg, Hattem, Nunspeet, Oldebroek en Putten een beeld hebben van de risicogroepen in ofwel de opgaven in de 'leefwereld'. De volgende veronderstelling is dat het beleid en de ambities hierop zijn gebaseerd. Met andere woorden: als dit de maatschappelijke opgave is, dan hebben we deze ambities en doelen. Dit is de 'beleidswereld'. Vervolgens is de aanname dat het beleid ook vertaald is naar een set van regelingen en aanpakken; de 'uitvoeringswereld'. De laatste aanname is dat de 'uitvoeringswereld' effectief is in de 'leefwereld'. De risicogroepen worden bereikt en de aanpak leidt tot vermindering van de (risico's op) armoede en verbetering van de bestaanszekerheid en daarmee worden beleidsdoelen gerealiseerd. Dat leidt tot het volgende onderzoeksmodel, waarbij het plan van aanpak ook op hoofdlijnen is weergegeven.

De fasering van het onderzoek en de onderzoeksmethoden was opgebouwd aan de hand van de 'werelden'. Per wereld startte het onderzoek met een documentenanalyse, gevolgd door interviews met de vertegenwoordigers in die wereld, zoals inwoners, uitvoerenden en beleidsmakers- en bepalers. In de leefwereld werd daarnaast ook dossieronderzoek en praktijkonderzoek uitgevoerd met behulp van 'mystery guests'. Aan raadsleden is gevraagd om aan de hand van voorbeeldsituaties op zoek te gaan naar hulp en deze aan te vragen. In Putten, Elburg en

Nunspeet deden twee raadsleden mee, in Oldebroek vier en in Hattem één. De opbrengsten uit de gesprekken met de inwoners zijn betrokken bij de vraagstelling aan de uitvoerenden zoals consultants van de gemeente en medewerkers van partners die inwoners helpen. Vervolgens zijn de opbrengsten uit de gesprekken met de uitvoerenden weer betrokken bij de vraagstelling aan de beleidsmakers- en bepalers. Gesproken is met beleidsmedewerker van de gemeente, de verantwoordelijk wethouder en een vertegenwoordiging van de raad. Op deze manier zijn de bevindingen steeds verrijkt vanuit een ander perspectief en is daarmee de hoofdvraag beantwoord. In bijlage 1 zijn de geraadpleegde documenten en respondenten opgenomen.

7.4 Normenkader

Het normenkader voor dit onderzoek is in onderstaande tabel weergegeven.

Onderdeel onderzoeksmodel	Vraag	Normen
Leefwereld	1. Wat is de omvang van de doelgroepen van armoederegelingen en schuldhulpverlening?	Beschrijvende vragen, geen norm.
	2. Zijn er (mede door recente ontwikkelingen op de energiemarkt en de opgelopen inflatie) nieuwe doelgroepen die niet in beeld zijn bij de gemeente?	
	3. Zijn de mogelijkheden bekend bij de doelgroep?	Inwoners weten hoe zij de mogelijkheden tot inkomensondersteuning kunnen vinden.
	4. Vindt de doelgroep de toegang tot de mogelijkheden en middelen?	Inwoners zijn bekend met de mogelijkheden tot inkomensondersteuning.
	5. Zijn deze begrijpelijk in het kader van dienstverlening?	- Het beroep doen op de mogelijkheden tot inkomensondersteuning is laagdrempelig voor inwoners. - De mogelijkheden zijn begrijpelijk voor de doelgroep.
	6. Is de doelgroep daadwerkelijk geholpen met de ingezette instrumenten? In hoeverre sluiten de instrumenten aan bij de behoeften van de doelgroep?	- De ingezette inkomensondersteunende maatregelen helpen inwoners bij het vergroten van hun bestaanszekerheid. - De ingezette instrumenten sluiten aan bij de behoeften van de doelgroep.
	7. Welke behoeften hebben de huishoudens in (dreigende) armoede als het gaat om ondersteuning van de gemeente en hoe sluit de uitvoering van de gemeente daarop aan?	De uitvoering van de ondersteuning door de gemeente sluit aan bij de behoeften van huishoudens in (dreigende) armoede.
Uitvoeringswereld	8. Welke inkomensondersteunende maatregelen en andere middelen zetten de gemeenten in voor de armoedeaanpak en schuldhulpverlening?	Beschrijvende vraag, geen norm.

Onderdeel onderzoeksmodel	Vraag	Normen
	9. Hoe ziet de armoedeaanpak eruit en is deze goed opgebouwd?	- De armoedeaanpak is zo ingericht dat deze aansluit bij zowel de behoeften van inwoners als de doelen die de gemeente wil bereiken. - Sprake is van een leer- en verbetercyclus tussen verschillende uitvoerders van verschillende regelingen waarmee steeds de aanpak waar nodig wordt aangescherpt.
	10. Hoe is de schuldhulpverlening georganiseerd?	Beschrijvende vraag, geen norm.
	11. Hoe sluit de uitvoering van de gemeente aan op de behoeften van ondersteuning van huishoudens?	Beschrijvende vraag, geen norm.
	12. Bereiken de gemeenten de doelgroepen van de inkomensondersteunende maatregelen?	De gemeenten bereiken de door hen benoemde doelgroepen.
	13. Zijn (mede door recente ontwikkelingen op de energiemarkt en de opgelopen inflatie) nieuwe doelgroepen nog niet in beeld bij de gemeenten?	De gemeente heeft nieuwe doelgroepen in beeld en heeft een onderbouwde keuze gemaakt om voor deze groepen wel of geen vorm van maatregelen in te zetten.
	14. Zijn de beschikbare middelen in de praktijk toereikend?	De beschikbare middelen zijn binnen de inhoudelijke kaders van de maatregelen toereikend.
Beleidswereld	15. Welk beleid voeren de vijf gemeenten op het gebied van armoede en schuldhulpverlening?	Beschrijvende vraag, geen norm.
	16. Hebben de gemeenten de volledige doelgroep in beeld?	De gemeenten hebben de volledige doelgroep in beeld.
	17. Welke doelen en resultaten hebben de gemeenten geformuleerd? Welke overwegingen liggen hieraan ten grondslag?	- Doelen zijn concreet en resultaatgericht geformuleerd en bevatten indicatoren en streefwaarden. - Sprake is van een analyse van de opgave rondom armoede en een daarop gebaseerde beleidsambitie.
	18. Hoe betreft de gemeente inwoners bij het opstellen van beleidsplannen en de inrichting van de uitvoering van maatregelen?	- De gemeente betreft inwoners bij het opstellen van het beleid (doelen). - De gemeente betreft inwoners bij de inrichting van de uitvoering van maatregelen en de armoede aanpak. - De gemeente vraagt periodiek aan de doelgroepen van het beleid wat goed gaat en wat beter kan in de uitvoering.

Onderdeel onderzoeksmodel	Vraag	Normen
	19. Hoeveel middelen hebben de gemeenten beschikbaar voor het armoedebelief en de schuldhulpverlening?	Beschrijvende vraag, geen norm.
	20. Zorgt de armoedeaanpak en schuldhulpverlening ervoor dat huishoudens in armoede beter kunnen rondkomen? 21. In hoeverre worden de gestelde doelen/resultaten behaald?	- Inwoners die gebruik maken van inkomensondersteunende maatregelen en schuldhulpverlening geven aan dat zij hierdoor beter kunnen rondkomen. - De gemeente monitort het doelbereik. - De beoogde doelen en resultaten worden gerealiseerd.
	22. Hoe verhouden de resultaten zich ten opzichte van landelijke cijfers?	Beschrijvende vraag, geen norm.
	23. Welke verschillen in resultaten zijn er tussen de vijf gemeenten in termen van bereik en effect?	Beschrijvende vraag, geen norm.
	24. Wat kunnen de gemeenten van elkaar leren?	Beschrijvende vraag, geen norm.
	25. Hoe wordt de raad geïnformeerd over het armoedebelief/schuldhulpverlening en de uitvoering ervan?	De raad wordt minimaal jaarlijks geïnformeerd over het bereik en het effect van het armoedebelief en schuldhulpverlening.
	26. Kan de raad met de geboden informatie zijn kaderstellende en controlerende rol adequaat vervullen?	De raad kan met de geboden informatie over het bereik en het effect van het armoedebelief en schuldhulpverlening de controlerende en kaderstellende rol vervullen.

7.5 Onderzoeksverantwoording

Het onderzoek bestond uit de volgende stappen:

Documentenstudie

Eerst zijn alle inkomensregelingen van de gemeente geanalyseerd. In kaart is gebracht welke regelingen er zijn en welke voorwaarden daarvoor gelden. Vervolgens is, op basis van gemeentelijke cijfers, onderzocht hoe het gebruik en bereik van deze regelingen zich hebben ontwikkeld. Daarnaast is de armoedeproblematiek in Putten geanalyseerd aan de hand van de beschikbare gegevens. Het tweede deel van de documentenstudie richtte zich op een inhoudelijke analyse van het relevante beleid rondom armoede, schulden en bestaanszekerheid. Hierbij is ook het proces van informatievoorziening vanuit het college naar de raad meegenomen met betrekking tot de aanpak van armoede, schulden en het verbeteren van de bestaanszekerheid.

Veldwerk onder inwoners

Op basis van geanonimiseerde gemeentelijke bestanden heeft de Rekenkamer een selectie gemaakt van huishoudens met als doel om 12 interviews af te nemen. Dit is gelukt. In deze gesprekken deelden de huishoudens onder andere hun ervaringen met het aanvraagproces en het effect van de ontvangen hulp.

Veldwerk onder uitvoerende medewerkers

Interviews zijn afgenomen met uitvoerende consultants van de gemeente en samenwerkingspartners in Putten. Doel was om inzicht te krijgen in het aanvraagproces, hoe huishoudens toegang vinden tot hulp en ondersteuning, welke inspanningen worden geleverd om het bereik te vergroten en welke factoren een rol spelen bij het niet-bereiken van bepaalde groepen. Daarnaast gaven uitvoerders aan wat goed gaat en wat verbeterd kan worden. Ook reflecteerden zij op de bevindingen uit de gesprekken met huishoudens.

Veldwerk onder beleidsmakers

Beleidsmedewerker verantwoordelijk voor armoede en bestaanszekerheid zijn geïnterviewd, evenals de verantwoordelijke wethouder. In deze gesprekken is onder andere besproken wat de belangrijkste doelen van de gemeente zijn, hoe de gemeente stuurt op het behalen van deze doelen en welke factoren de behaalde resultaten beïnvloeden. Daarnaast gaven zij aan wat goed gaat en wat beter kan. Ook reflecteerden zij op de uitkomsten van de gesprekken met zowel inwoners als uitvoerders.

Rapportage

De bevindingen zijn per perspectief (inwoners, uitvoerders en beleidsmakers) uitgewerkt. Dit heeft geleid tot een nota van bevindingen.

7.6 Bevindingen leefwereld

7.6.1 Inleiding

In dit hoofdstuk zijn de bevindingen over de omvang en ontwikkelingen op het gebied van armoede en schulden van de gemeente Putten opgenomen. Daarnaast zijn de ervaringen van bewoners weergegeven als het gaat om de bekendheid met voorzieningen, de toegang tot voorzieningen en het aansluiten van voorzieningen bij de behoefte van bewoners. Eerst zijn in de rode kaders de bevindingen per deelvraag op hoofdlijnen weergegeven, gevolgd door een onderbouwing van dat antwoord. Het hoofdstuk sluit af met een toetsing aan het normenkader. De snelle lezer kan volstaan met het lezen van de beantwoording op hoofdlijnen in de rode kaders.

In dit hoofdstuk zijn de volgende deelvragen beantwoord:

1. Wat is de omvang van de doelgroepen van armoederegelingen en schuldhulpverlening? Is de doelgroep gegroeid of veranderd (trendoverzicht)?
2. Zijn er (mede door recente ontwikkelingen op de energiemarkt en de opgelopen inflatie) nieuwe doelgroepen die niet in beeld zijn bij de gemeente?
3. Zijn de mogelijkheden tot het aanvragen van inkomensondersteunende maatregelen bekend bij de doelgroep?
4. Vindt de doelgroep de toegang tot de mogelijkheden en middelen?
5. Zijn deze begrijpelijk in het kader van dienstverlening?
6. Is de doelgroep daadwerkelijk geholpen met de ingezette instrumenten (inkomensondersteunende maatregelen)? In hoeverre sluiten de instrumenten aan bij de behoeften van de doelgroep?
7. Welke behoeften hebben de huishoudens in (dreigende) armoede als het gaat om ondersteuning van de gemeente?

7.6.2 Omvang en ontwikkeling doelgroepen

1. Wat is de omvang van de doelgroepen van armoederegelingen en schuldhulpverlening? Is de doelgroep gegroeid of veranderd (trendoverzicht)?

Bevindingen op hoofdlijnen:

- Het aantal inwoners met een inkomen tot 110% van het sociaal minimum neemt in mindere mate af dan inwoners tot 101%, 120% en 130% van het sociaal minimum tussen 2020 en 2022.
- Langdurige lage inkomensposities in deze groep komen minder vaak voor en dalen licht.
- Schuldenaren³ stegen van 460 in 2021 naar 570 in 2023, maar blijven onder het landelijke gemiddelde.

³ Het CBS definieert schuldenaren als 'huishoudens met geregistreerde problematische schulden' als huishoudens waarin ten minste één persoon voldoet aan criteria zoals deelname aan een wettelijk schuldsaneringstraject (WSNP), een bij het Bureau Krediet Registratie (BKR) geregistreerd minnelijk traject of betalingsachterstand, of opname in het Centraal Curatele en Bewindregister (CCBR) vanwege verkwisting of problematische schulden.

Onderbouwing

In de onderstaande tabel worden de totale aantallen huishoudens weergegeven met een inkomen tussen 101% en 130% van het sociaal minimum voor de jaren 2020 tot en met 2022⁴. Daarnaast is ook het totaal aantal huishoudens per jaar opgenomen. Deze gegevens en indelingen zijn afkomstig uit de Armoedescan van het CBS.

Figuur 1. Duur inkomenspositie: 1 jaar					
Jaar	101%	110%	120%	130%	Aantal huishoudens
2020	4,16%	6,25%	8,33%	11,45%	9606
2021	3,08%	6,16%	8,21%	10,26%	9747
2022	3,03%	6,06%	8,08%	10,10%	9900

In figuur 1 is te zien dat het percentage voor het aantal inwoners tot 101%, 120% en 130% van het sociaal minimum door de jaren heen afneemt. Het percentage voor het aantal inwoners tot 110% van het sociaal minimum neemt in mindere mate af. Het aantal totale huishoudens in de gemeente Putten steeg tussen 2020 en 2022 met 294 huishoudens naar 9900 huishoudens.

Figuur 2. Duur inkomenspositie: 4 jaar (langdurig)				
Jaar	101%	110%	120%	130%
2020	1,04%	3,12%	4,16%	6,25%
2021	1,03%	3,08%	4,10%	6,16%
2022	1,01%	3,03%	4,04%	6,06%

In figuur 2 is te zien dat in de periode 2021-2022 in alle inkomensgroepen het percentage inwoners dat 4 jaar of langer in deze inkomensgroep zit afneemt. Het aandeel inwoners dat langdurig van een laag inkomen moet rondkomen neemt dus af.

Figuur 3. Aantal schuldenaren en percentage van schuldenaren ten opzichte van alle huishoudens in de gemeente			
Jaar	Schuldenaren	% t.o.v. alle huishoudens	% landelijk
2021	460	4,8%	7,7%
2022	520	5,2%	8,1%
2023	570	5,7%	8,8%

In figuur 3 is te zien dat het aantal schuldenaren in de gemeente is gestegen van 460 in 2021 naar 570 in 2023. Dit is een toename van 4,8% naar 5,7%. Hoewel het percentage schuldenaren in de gemeente groeit, blijft het lager dan het landelijke percentage, dat in dezelfde periode opliep van 7,7% in 2021 naar 8,8% in 2023. De gemeente Putten scoort gunstiger dan het landelijk gemiddelde.

2. Zijn er (mede door recente ontwikkelingen op de energiemarkt en de opgelopen inflatie) nieuwe doelgroepen die niet in beeld zijn bij de gemeenten?

Bevindingen op hoofdlijnen:	
▪	Werkende armen: deze groep is de afgelopen jaren groter geworden, met mensen die ondanks werk moeite hebben om rond te komen.
▪	Door de samenwerking met RMC heeft de gemeente goed zicht op jongeren tot 27 jaar. Via vroegsignalering komen wel signalen van financiële zorgen binnen over de groep boven 27 jaar.

⁴ Tot 2022 zijn de meest recente cijfers van het CBS.

Onderbouwing

Perspectief gemeente (consulenten, beleidsmakers)

De groep werkende armen is de afgelopen jaren steeds prominenter geworden. Deze mensen werken wel, maar hebben ondanks hun werk moeite om rond te komen. Door de stijgende kosten van levensonderhoud en andere financiële druk ervaren steeds meer werkenden financiële onzekerheid. Deze trend is goed zichtbaar. Het is duidelijk dat deze groep vaker in armoede terechtkomt dan voorheen.

Consulenten geven aan dat de gemeente goed zicht heeft op jongeren tot 27 jaar in samenwerking met RMC. De gemeente Putten wijst de inwoners actief op regelingen en hulp. De gemeente ontvangt signalen van financiële zorgen in de groep boven 27 jaar via vroegsignalering.

7.6.3 Bevindingen bekendheid, toegang en aansluiting behoeften perspectief inwoners⁵

3. Zijn de mogelijkheden tot het aanvragen van inkomensondersteunende maatregelen bekend bij de doelgroep?
4. Vindt de doelgroep de toegang tot de mogelijkheden en middelen?
5. Zijn deze begrijpelijk in het kader van dienstverlening?

Bevindingen op hoofdlijnen:

▪ **Bekendheid van regelingen:**

De meerderheid van de gesproken inwoners is niet volledig op de hoogte van alle gemeentelijke inkomensondersteunende regelingen. Ze zijn alleen bekend met de regelingen die ze zelf al gebruiken.

▪ **Toegang tot regelingen:**

De meerderheid van de gesproken inwoners vindt hulp via omwegen, zoals vrienden of welzijnsorganisaties, in plaats van direct via de gemeente. Slechts 2 inwoners vonden zelf de hulp. Vluchtelingen krijgen automatisch hulp via de gemeente en Putten voor Elkaar.

▪ **Begrijpelijkheid van dienstverlening:**

De meerderheid van de inwoners wenst meer begrijpelijke en op maat gemaakte ondersteuning, zoals een vaste inkomensconsulent en snellere hulp in urgente gevallen. Ondanks verbeterpunten, ervaart de meerderheid van de gesproken inwoners financiële hulp als ondersteunend.

▪ **Mystery guest onderzoek:**

- **Vinden van hulp:**

De raadsleden waren gematigd positief over het vinden van hulp. De bijzondere bijstand was goed te vinden, maar de individuele inkomensvoorslag niet. Het raadslid van de casus 'individuele inkomensvoorslag' werd nooit teruggebeld door de gemeente en had nog niet de juiste hulp gevonden.

- **Toegang tot aanvragen van hulp:**

Over het aanvragen van hulp waren raadsleden positief over de bijzondere bijstand en vrij negatief over de inkomensvoorslag. De casus van de inkomensvoorslag werd als ontmoedigend ervaren, waarbij de hulp niet werd doorgezet, terwijl voor bijzondere bijstand geen belemmeringen werden ervaren.

- **Duidelijkheid van informatie:**

Het gemiddelde cijfer voor duidelijkheid was net voldoende. De informatie over de bijzondere bijstand op de website werd als helder ervaren, maar er waren vaak onduidelijkheden over onder welke optie de specifieke hulp viel. Mocht een inwoner afhankelijk zijn van bellen, dan vindt het raadslid met de casus 'individuele inkomensvoorslag' het problematisch dat de gemeente haar nooit heeft teruggebeld.

Onderbouwing

Bekendheid van regelingen

8 van de 12 gesproken inwoners geven aan niet bekend te zijn met alle aanwezige gemeentelijke regelingen naast

⁵ Bevindingen binnen deze en volgende paragrafen zijn gebaseerd op gesprekken met 12 inwoners en het mystery guest casusonderzoek. Zie voor meer informatie de onderzoeksverantwoording.

de regelingen waar zij al gebruik van maken. Zij zijn niet altijd volledig op de hoogte van de precieze beschikbare ondersteuning.

Mystery Guest 'vinden van hulp'

In de gemeente Putten geven de raadsleden die als Mystery Guest op zoek zijn gegaan naar hulp bij het onderdeel "vinden van hulp" een gemiddeld cijfer van een 7. Echter liggen de cijfers ver uit elkaar: een 9 (bijzondere bijstand) en een 5 (individuele inkomenstoeslag). Het raadslid met de casus 'individuele inkomenstoeslag' wist niet precies op welke regeling zij recht had, hiervoor zou zij teruggebeld worden, alleen is dit nooit gebeurd. Het raadslid dat de casus had voor bijzondere bijstand gaf als toelichting: *"De website geeft duidelijk aan welke opties er zijn, als je dan eenmaal een keuze hebt gemaakt voor een menu dan zijn alle mogelijkheden duidelijk zichtbaar. Om daar te komen is heel makkelijk, maar het is wel zoeken onder welke optie deze casus dan valt. Ik denk dat er veel mensen wel op de juiste plek belanden."*

Toegang vinden tot regelingen

2 van de 12 gesproken inwoners hebben zelf de hulp gevonden. Verder vinden 10 inwoners uiteindelijk de weg naar hulp via omwegen zoals tips van vrienden of lokale welzijnsorganisaties. Het komt vaker voor dat gesproken inwoners via deze kanalen op hun recht op gemeentelijke ondersteuning worden gewezen, dan dat de gemeente zelf contact opneemt via de telefoon of een brief. De andere 3 gesproken inwoners kwamen als vluchteling in de gemeente Putten terecht en werden automatisch geholpen door de gemeente om gemeentelijke regelingen aan te vragen met de hulp van Putten voor Elkaar.

Mystery Guest toegang: 'aanvragen van hulp'

In de gemeente Putten geven de raadsleden die als Mystery Guest op zoek zijn gegaan naar hulp bij het onderdeel "aanvragen van hulp" een gemiddeld cijfer van een 7. Ook hier liggen de cijfers ver uit elkaar: een 10 (bijzondere bijstand) en een 4 (individuele inkomenstoeslag). Het raadslid met de casus 'individuele inkomenstoeslag' geeft aan dat het doorlopen van de stappen om hulp te krijgen *"ontmoedigend"* zijn en dat zij nooit verder in het proces van aanvragen is gekomen. Het andere raadslid met de casus 'bijzondere bijstand' geeft aan dat hij eigenlijk geen belemmeringen ervaarde tijdens het vinden en aanvragen van hulp: *"Ik ben overal heel goed geholpen en kwam ik terecht waar ik moest zijn. Als ik iets moet noemen: de website van de gemeente is al duidelijk, maar kan nog meer proberen om mee te bewegen op de vraag van de bezoeker."*

Begrijpelijk in kader van dienstverlening

7 van de 12 inwoners zouden graag een meer begrijpelijke dienstverlening wensen. Zij hebben behoefte aan aanvullende ondersteuning zoals een vaste inkomensconsulent, meer zelfstandigheid in de bewindvoering, meer maatwerk in de regelingen en sneller hulp bij urgente situaties. Echter geven 11 gesproken inwoners aan dat de aangeboden hulp hen financieel helpt: Het stelt hen in staat hun kosten te betalen. Eén gesproken inwoner geeft aan dat de regelingen bij haar stress hebben weggenomen, maar dat zij geen recht heeft op de bijstand terwijl zij met psychische- en fysieke klachten kampt.

"Als je dus niet het goede zoekwoord intypt krijg je dus ook niet snel te zien wat je zoekt op de website van de gemeente."

"Ik had eerder al contact gehad met de gemeente, die zeiden mij niet te kunnen helpen met financiële ondersteuning. Ook op de website stond niks aangegeven. Een studieadviseur raadde mij aan om te zoeken op 'individuele studietoeslag'. Toen ik hiernaar zocht op de website van gemeente Putten kwam er een aanvraagformulier tevoorschijn."

Mystery Guest 'duidelijkheid'

In de gemeente Putten geven de raadsleden die als Mystery Guest op zoek zijn gegaan naar hulp bij het onderdeel "duidelijkheid" een gemiddeld cijfer van een 5,5. Het raadslid met de casus 'individuele inkomenstoeslag' gaf een 4, omdat zij aangeeft hoe belangrijk het is dat je toegang hebt tot het aanvragen van de regelingen. Als je namelijk digibeeft bent, ben je afhankelijk van een telefoontje en dit raadslid is nooit teruggebeld door de gemeente. Het andere raadslid met de casus 'bijzondere bijstand' gaf een 7 betreft de duidelijkheid:

"Het is op de website vooral duidelijk dat er veel mogelijk is, maar er komen ook direct veel vervolgvragen waar ik het gevoel heb dat het makkelijker zou zijn om er met iemand over te kunnen spreken. Het is niet direct duidelijk dat het deze casus om de bijzondere bijstand gaat, maar de informatie die er vervolgens beschikbaar is, is heel duidelijk en makkelijk te lezen."

6. Is de doelgroep daadwerkelijk geholpen met de ingezette instrumenten (inkomensondersteunende maatregelen)? In hoeverre sluiten de instrumenten aan bij de behoeften van de doelgroep?

"Als je geen toegang hebt tot het internet ben je afhankelijk van een telefoontje"

Bevindingen op hoofdlijnen:

- De ingezette instrumenten bieden financiële stabiliteit en versterken fysiek- en sociaal welzijn onder de meerderheid van de gesproken inwoners.
- De instrumenten sluiten aan bij de behoeften van de meerderheid van de gesproken inwoners.
- Eén derde van de gesproken inwoners geeft aan andere vormen van ondersteuning nodig te hebben.

Onderbouwing

De meerderheid (8 van de 12) gesproken inwoners geeft aan daadwerkelijk geholpen te zijn met de ingezette instrumenten. Deze sluiten grotendeels aan op hun behoeften. De instrumenten, zoals de algemene bijstand en de armoederegelingen, hebben een directe en positieve invloed op hen doordat zij hierdoor rond kunnen komen. Ze zorgen niet alleen voor financiële stabiliteit, maar versterken ook het fysiek- en sociaal welzijn door regelingen zoals Volwassenen- en Jeugdfonds Sport & Cultuur.

De meerderheid (8 van de 12) gesproken inwoners geven aan dat de instrumenten aansluiten op hun behoeften en geven aan geen andere vormen van ondersteuning nodig te hebben. 4 van de 12 gesproken inwoners geven aan dat zij andere vormen van ondersteuning nodig hebben zoals gepaste huisvesting, meer financiële rust bij een slechte fysieke- en mentale gezondheid, maatwerk bij taalcursus en maatwerk bij Volwassenenfonds Sport & Cultuur.

7. Welke behoeften hebben de huishoudens in (dreigende) armoede als het gaat om ondersteuning van de gemeente?

Bevindingen op hoofdlijnen:

- De gesproken inwoners hebben behoeften aan proactieve communicatie, continuïteit in contact en maatwerk in ondersteuning.

Onderbouwing

De meerderheid van de gesproken inwoners is tevreden over de geboden ondersteuning. Zij geven een aantal verbeterpunten aan en punten die behouden moeten blijven.

- **Proactieve communicatie:** de meerderheid van de inwoners geven aan dat zij niet zelf door de gemeente zijn benaderd. De gemeente kan inwoners meer zelf benaderen over de beschikbare ondersteuning. Niet iedereen heeft toegang tot informatie via advertenties of andere kanalen.
- **Continuïteit in contact:** inwoners wensen één vast contactpersoon vanuit de gemeente. Hierdoor hoeven zij hun situatie niet herhaaldelijk uit te leggen en kan een vertrouwensband worden opgebouwd.
- **Specifieke ondersteuning op maat:**

- Eén inwoner geeft aan dat hun gezin sport bij een goedkope sportschool in een nabij gemeente, maar dat dit niet vergoed wordt. Volgens de inwoner zijn de sportscholen binnen de gemeente Putten te klein en te duur voor hun gezin.
- Eén inwoner had graag haar woning willen ruilen met een huurwoning in de buurt, waar een eerder een familielid woonde. De woningcorporatie is hier verantwoordelijk voor, maar de gemeente heeft de inwoner hierin niet kunnen ondersteunen. Dit heeft de inwoner als een nare en stressvolle ervaring ervaren.
- Eén inwoner ervaart belemmeringen bij het afbouwen van bewindvoering, terwijl de inwoner al twee jaar schuldenvrij is.
- Eén inwoner geeft aan dat degene, ondanks gebruik van bepaalde regelingen, geen algemene bijstand ontvangt en daardoor moeite heeft met ontspanning. De inwoner wil graag weer actief worden, maar de psychische en fysieke klachten vormen hierbij een belemmering.

7.6.4 Toetsing normenkader

Voor de toetsing aan de norm werken we met de volgende termen in volgorde van niet voldoen tot voldoen:

- Voldoet niet: dit betekent dat op geen enkele wijze (0%) wordt voldaan aan de norm.
- Voldoet beperkt: dit betekent dat voor een klein deel ($\leq 50\%$) wordt voldaan aan de norm
- Voldoet merendeels: dit betekent dat voor een groter deel ($>50\%$, $<75\%$) wel dan niet wordt voldaan aan de norm.
- Voldoet grotendeels: dit betekent dat voor een zeer groot gedeelte ($>75\%$) wordt voldaan aan de norm.
- Voldoet: dit betekent dat volledig (100%) wordt voldaan aan de norm.

Normen	Toetsing
Inwoners weten hoe zij de mogelijkheden tot inkomensondersteuning kunnen vinden.	Voldoet grotendeels. Gesproken inwoners weten de mogelijkheden tot inkomensondersteuning te vinden. Dit gebeurt voornamelijk via hun sociale kring of hulporganisaties.
Inwoners zijn bekend met de mogelijkheden tot inkomensondersteuning.	Voldoet beperkt. Het merendeel van de gesproken inwoners weet dat de gemeente ondersteuning biedt. Zij zijn niet allemaal op de hoogte wat precies.
Het beroep doen op de mogelijkheden tot inkomensondersteuning is laagdrempelig voor inwoners.	Voldoet grotendeels. Het beroep doen op ondersteuning is laagdrempelig volgens gesproken inwoners. Contact opnemen met een hulpinstantie of met de gemeente is voldoende om geholpen te worden.
De mogelijkheden zijn begrijpelijk voor de doelgroep.	Voldoet merendeels. De mogelijkheden zijn begrijpelijk voor inwoners. De geboden hulp is merendeels voldoende. Echter hebben inwoners behoefte aan meer maatwerk in de ondersteuning.
De ingezette inkomensondersteunende maatregelen helpen inwoners bij het vergroten van hun bestaanszekerheid.	Voldoet grotendeels. De maatregelen helpen gesproken inwoners rond te komen. Daarnaast heeft het een positieve impact op hun fysiek- en sociaal welzijn.
De ingezette instrumenten sluiten aan bij de behoeften van de doelgroep.	Voldoet grotendeels. De ingezette instrumenten sluiten aan bij de behoeften van gesproken inwoners.
De uitvoering van de ondersteuning door de gemeente sluit aan bij de behoeften van huishoudens in (dreigende) armoede.	Voldoet merendeels. De uitvoering sluit merendeels aan bij de behoeften van inwoners. Inwoners geven meerdere verbeterpunten aan, zoals proactieve communicatie, een vast contactpersoon en meer maatwerk.

7.7 Bevindingen uitvoeringswereld

7.7.1 Inleiding

In dit hoofdstuk zijn de bevindingen over de inzet van voorzieningen en de aanpak van armoede en schulden van de gemeente Putten opgenomen. Eerst zijn in de rode kaders de bevindingen per deelvraag op hoofdlijnen weergegeven, gevolgd door een onderbouwing van dat antwoord. Het hoofdstuk sluit af met een toetsing aan het normenkader. De snelle lezer kan volstaan met het lezen van de beantwoording op hoofdlijnen in de rode kaders.

In dit hoofdstuk zijn de volgende deelvragen beantwoord:

8. Welke inkomensondersteunende maatregelen en andere middelen zet de gemeente in voor de armoedeaanpak en schuldhelpverlening?
9. Hoe ziet de armoedeaanpak eruit en is deze goed opgebouwd?
10. Hoe is de schuldhelpverlening georganiseerd?
11. Hoe sluit de uitvoering van de gemeente aan op de behoeften van ondersteuning van huishoudens?
12. Bereiken de gemeenten de doelgroepen van de inkomensondersteunende maatregelen?
13. Zijn (mede door recente ontwikkelingen op de energiemarkt en de opgelopen inflatie) nieuwe doelgroepen nog niet in beeld bij de gemeente?
14. Zijn de beschikbare middelen in de praktijk toereikend?

7.7.2 Bevindingen ingezette maatregelen en voorzieningen

8. Welke inkomensondersteunende maatregelen en andere middelen zet de gemeente in voor de armoedeaanpak en schuldhelpverlening?

Bevindingen op hoofdlijnen:

- De gemeente biedt inkomensondersteunende regelingen en voorzieningen gericht op ondersteuning en begeleiding, georganiseerd via de gemeente zelf of in samenwerking met partners.
- Deze maatregelen en voorzieningen richten zich vooral op inwoners met een inkomen lager dan 130% van de voor hen geldende bijstandsnorm.

Onderbouwing

In onderstaand figuur 4 wordt een overzicht gegeven van de inkomensondersteunende maatregelen en andere middelen. Deze zijn gevonden via de aangeleverde documenten vanuit de gemeente en de website van de gemeente Putten.

Figuur 4. Overzicht inkomensondersteunende maatregelen en andere middelen		
Inkomensondersteunende maatregelen & andere middelen	Regelt	Doelgroep
Gemeente:		
Tegemoetkoming hoge zorgkosten	Een financiële tegemoetkoming voor hoge zorgkosten.	Inkomen is lager dan 130% dan de voor inwoner geldende bijstandsnorm.
Bijzondere bijstand	Bijdrage van de gemeente voor bijzondere en noodzakelijke kosten die een inwoner niet kan betalen.	De inwoner kan de kosten niet betalen van zijn of haar inkomen of spaargeld en er is geen andere regeling die de kosten kan vergoeden.
Incidentele vergoeding	Een incidentele vergoeding is voor een éénmalige maatschappelijke activiteit. Zoals: ▪ Éénmalige sportieve, culturele, politieke, religieuze en andere maatschappelijke activiteiten (lid van een vakbond).	Inkomen is lager dan 130% dan de voor inwoner geldende bijstandsnorm.

	▪ Eénmalige educatieve activiteiten (Bijvoorbeeld een bezoek aan de dierentuin of aan een museum, geen pretparken). ▪ Abonnement op een krant of tijdschrift. ▪ Zwemlessen voor volwassenen. Voordat de inwoner de kosten maakt, doet de inwoner eerst een aanvraag bij de gemeente Putten. Na een toekenning kan de inwoner maximaal € 350,00 per gezinslid declareren.	
Individuele inkomenstoeslag	Toeslag van de gemeente voor als de inwoner 3 jaar of langer van een laag inkomen moet leven.	Inkomen was afgelopen 3 jaar lager dan 110% en weinig vermogen.
Kwijtschelding belastingen en heffingen	Als een inwoner zijn of haar gemeentelijke belastingen niet kan betalen, kan deze om kwijtschelding vragen.	De inwoner krijgt geen kwijtschelding als er voldoende betalingscapaciteit en/of vermogen is. Onder vermogen verstaat de gemeente onder andere: ▪ De overwaarde van een eigen woning. ▪ Banksaldi. ▪ Eén voertuig met een waarde van meer van € 3.350,00. Tenzij deze echt onmisbaar is in verband met beroep of invaliditeit. ▪ 2 voertuigen of meer. ▪ Een caravan, camper, boot, motor, waardevolle inboedel, verzamelingen of (kunst)collecties. ▪ Een stuk grond en/of een tweede woning. ▪ Effecten, spaarbrieven, levensverzekeringen.
Studietoeslag	Een toeslag voor studenten die door een beperking niet kunnen werken naast hun opleiding.	15 jaar of ouder met een medische beperking waardoor inwoner niet kan werken naast studie.
Leermiddelen kinderen middelbare school	Een vergoeding voor kinderen die leermiddelen nodig hebben die verplicht worden door de middelbare school.	Inkomen ≤ 130% van bijstandsniveau en weinig vermogen.
Beschut werk voor mensen met een arbeidsbeperking	Mogelijkheid tot beschut werk aanvragen voor inwoners met een lichamelijke, verstandelijke of psychische beperking.	Inwoner met een lichamelijke, verstandelijke of psychische beperking.
Geldzaken & Schulden	De gemeente ondersteunt inwoners die moeite hebben om aan hun financiële verplichtingen	Inwoners met schulden of die moeite met financiële verplichtingen hebben.

	te voldoen en/of schulden hebben. Dit kan door middel van schulddienstverlening. De dienstverlening richt zich op drie gebieden: ▪ Schuldbemiddeling (bijvoorbeeld het aanpassen van betalingstermijnen). ▪ Schuldsanering. ▪ Budgettering (hier leert u om te gaan met uw geld). Het eerste gesprek hierover heeft de inwoner met een consulent van de afdeling Samenleving of met een medewerker van Putten voor Elkaar (Stimenz). Wanneer duidelijk is dat er sprake is van een problematische schuldsituatie wordt de inwoner aangemeld bij Verder Groep⁶. Zij voeren de schulddienstverlening uit. Met Verder Groep wordt een Plan van Aanpak opgesteld hoe de inwoner schulden kan aanpakken. Verder Groep heet sinds 2024 Verder Groep.	
Partners:		
Volwassenenfonds Sport & Cultuur	Het Volwassenenfonds zorgt ervoor dat inwoners van 18 jaar en ouder die het financieel niet breed hebben, toch lid kunnen worden van een sport- of cultuuraanbieder.	Volwassenen van 18 jaar en ouder met een laag inkomen. Bijvoorbeeld inwoners met een uitkering, in de schuldsanering zitten of een inkomen onder 130% van sociaal minimum hebben.
Jeugdfonds Sport & Cultuur	Het Jeugdfonds zorgt ervoor dat kinderen uit gezinnen die het financieel niet breed hebben toch lid kunnen worden van een sport- of cultuuraanbieder.	Kinderen in de leeftijd van 0 tot en met 17 jaar met ouders met een laag inkomen. Bijvoorbeeld gezinnen met een uitkering, in de schuldsanering zitten of een inkomen onder 130% van sociaal minimum hebben.
Leermiddelen kinderen basisschool (Stichting Leergeld)	Een vergoeding voor kinderen die leermiddelen nodig hebben die verplicht worden door de basisschool.	Voor kinderen uit gezinnen met een laag inkomen. Voor inwoners uit de gemeente Putten aanvraag via Stichting Leergeld Randmeren geldt een hogere grens, 130% van het bijstandsniveau. De bedragen hier zijn: ▪ Alleenstaande ouder: Maximaal € 1.616 per maand ▪ Twee ouder gezin: Maximaal € 2.308 per maand Vanuit de stichting wordt gekeken naar het daadwerkelijk te besteden inkomen.

⁶ Voorheen PLANgroep

		Dus als de inwoner meer verdient, maar hoge woonlasten of schulden hebt, kan het zijn dat de inwoner toch in aanmerking komt voor een bijdrage.
Laptop-regeling voor kind (Stichting Leergeld)	Een vergoeding voor kinderen in groep 7/8 of op het voortgezet onderwijs voor de kosten van een laptop en/of printer.	Voor kinderen uit gezinnen met een laag inkomen. Voor inwoners uit de gemeente Putten aanvraag via Stichting Leergeld Randmeren geldt een hogere grens, 130% van het bijstandsniveau. De bedragen hier zijn: ▪ Alleenstaande ouder: Maximaal € 1.616 per maand ▪ Twee ouder gezin: Maximaal € 2.308 per maand Vanuit de stichting wordt gekeken naar het daadwerkelijk te besteden inkomen. Dus als de inwoner meer verdient, maar hoge woonlasten of schulden hebt, kan het zijn dat de inwoner toch in aanmerking komt voor een bijdrage.
Voedselbank	1 keer per week een gratis voedselpakket aanbieden voor inwoners met een laag inkomen.	De incidentele vergoeding is tot en met 130% van het sociaal minimum.
Stimenz	Traject Financiën en Schuldhulp.	Inwoners met schulden die doorverwezen zijn door de gemeente.
Schuldhulpverlening (sinds 2024 Verder Groep, voorheen Verder Groep)	Verder Groep kijkt samen met de inwoner naar o.a.: ▪ De voorliggende voorzieningen. ▪ Het inkomen. ▪ De toeslagen waar de inwoner recht op heeft. ▪ De beslagvrije voet (bij beslaglegging van salaris, uitkering of toeslagen). ▪ Inkomensbeheer (budgetbeheer of een andere vorm van financieel begeleiding).	Inwoners met schulden.
Vakantiebank	Wanneer een inwoner geen uitzicht heeft op vakantie en de afgelopen drie jaar niet op vakantie is geweest.	Gezinnen met een laag inkomen met een geldige aansprakelijkheidsverzekering voor particulieren (AVP).
Sam& voor alle kinderen	Dit is een informerende en doorverwijzende website van de organisaties Stichting Leergeld, Stichting Jarige Job, Jeugdfonds Sport & Cultuur, Nationaal Fonds Kinderhulp en Jeugd Educatie Fonds voor alle aanwezige inkomensvoorzieningen voor	Kinderen uit gezinnen met een laag inkomen.

	kinderen uit gezinnen met een laag inkomen in de gemeente Putten.	
--	---	--

7.7.3 Bevindingen armoede- en schuldenaanpak

9. Hoe ziet de armoedeaanpak eruit en is deze goed opgebouwd?

Bevindingen op hoofdlijnen:

- De gemeente hanteert een pragmatische aanpak en deze aanpak richt zich op begeleiding van de inwoner.
- Partners zoals Stichting Leergeld en Stimenz evalueren regelmatig met de gemeente hun werkwijzen en wisselen kennis uit via rapportages en overleggen. Er is behoefte aan een leer- en verbetercyclus met de gemeente.
- De consultants werken met een jaarplan waarin zij projecten opzetten en op basis waarvan zij regelmatig evalueren om verbeteringen door te voeren.

Onderbouwing

De gemeente hanteert een pragmatische aanpak en deze aanpak richt zich op de begeleiding van de inwoner (zie paragraaf 5.2). De gemeente informeert via partners, websites, de krant en sociale media etc. over hun beschikbare armoederegelingen. Vroegsignalering zal vanaf medio 2025 door Stimenz worden uitgevoerd. Als inwoners bekend zijn met een regeling, dienen zijzelf of een intermediair een aanvraag in. Vervolgens neemt de gemeente contact op, de gemeente doet een beoordeling, kent de regeling toe of niet en biedt wel of geen nazorg.

De gemeente Putten verwijst inwoners naar aanvullende vormen van hulp, zoals schuldhulpverlening en maatschappelijk werk, in samenwerking met partners zoals het Volwassenen- en Jeugdfonds en de Verder Groep. De ondersteuning gaat verder dan inkomensondersteuning en richt zich op het verlichten van de persoonlijke omstandigheden en het versterken van de maatschappelijke positie.

Perspectief inwoners, beleidsmedewerker en wethouder:

De meerderheid (10 van de 12) gesproken inwoners zijn niet geïnformeerd over de beschikbare armoederegelingen en zijn via derden of zelf bij de gemeente terecht gekomen.

De beleidsmakers benadrukken ook het belang van het bereiken van nieuwe doelgroepen zoals werkende armen en alleenstaande ouders, en het opbouwen van vertrouwen in de overheid. Het monitoren van het beoogde effect van het beleid en het betrekken van ervaringsdeskundigen bij het opstellen van beleidsplannen zijn ook belangrijke aandachtspunten voor de toekomst.

Perspectief consultants en partners

De aanpak is echter niet zonder uitdagingen. De complexiteit van aanvraagprocedures, de impact van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG-wetgeving) op gegevensuitwisseling, en de armoedeval zijn belangrijke aandachtspunten die verdere verbetering vereisen. Het is ook essentieel om de samenwerking tussen gemeente en partners te versterken en meer maatwerk te bieden bij bijzondere bijstand. Daarnaast moet er meer aandacht komen voor huisvesting en het overwinnen van schaamte bij inwoners om hulp te vragen.

De partners zoals Stichting Leergeld en Stimenz evalueren regelmatig met de gemeente hun werkwijzen en wisselen kennis uit via rapportages en overleggen. Wel zouden deze partners graag nog willen werken aan een leer- en verbetercyclus met de gemeente. Hiermee willen zij meer inzicht hebben over soorten zaken zoals de omvang van de doelgroep en de definitie van armoede. De consultants werken met een jaarplan waarin zij projecten opzetten en op basis waarvan zij regelmatig evalueren om verbeteringen door te voeren.

10. Hoe is de schuldhulpverlening georganiseerd?

Bevindingen op hoofdlijnen:

De schuldhulpverlening in Putten is als volgt georganiseerd:

- Melding: Inwoners melden zich voor advies en ondersteuning of een melding vanuit een derden partij (vroegsignalering).

- Ondersteuning: Hulp bij schuldbemiddeling, schuldsanering en budgettering, met doorverwijzing naar Stimenz en Verder Groep.
- Spreekuren: Diverse inloopsprekuren voor hulp bij administratie, formulieren, belastingaanslagen, toeslagen, uitkeringen en juridische kwesties.
- Problematische schulden: Verder Groep biedt integrale schulddienstverlening en kijkt naar schulden, inkomen en toeslagen.
- Zelf regelen: Online bronnen beschikbaar voor zelfhulp.
- Anoniem advies: Beschikbaar via Geldfit.

Onderbouwing

Melding en ondersteuning

Bij de organisatie van de schuldhulpverlening, begint het met een melding voor advies en ondersteuning door inwoners of door een vroegsignalerende melding van een derde partij zoals bijvoorbeeld een verhuurder of verzekeraar. Hierna biedt de gemeente Putten ondersteuning op drie gebieden:

1. **Schuldbemiddeling:** Aanpassen van betalingstermijnen.
2. **Schuldsanering:** Hulp bij het saneren van schulden.
3. **Budgettering:** Leren omgaan met geld.

Het eerste gesprek vindt plaats met een consultant van de afdeling Samenleving van de gemeente Putten. Indien nodig, wordt de inwoner doorverwezen naar Stimenz voor een traject Financiën en Schuldhulp. Na dit traject kan verdere hulp worden geboden door Verder Groep, die een plan van aanpak opstelt om de schulden aan te pakken.

Spreekuren voor hulp bij geld- en regelzaken

Er zijn diverse (inloop)spreekuren beschikbaar waar inwoners terecht kunnen met vragen over administratie, het invullen van formulieren, belastingaanslagen, toeslagen, uitkeringen en juridische kwesties. Deze spreekuren worden gehouden bij het Financieel Café, juridisch spreekuur of een sociaal raadsman/vrouw. Bij het Financieel Café is ook een medewerker van de afdeling Samenleving aanwezig om zo direct vragen over regelingen van de gemeente te beantwoorden.

Problematische schulden

Bij problematische schulden wordt de inwoner doorverwezen naar Verder Groep, een organisatie gespecialiseerd in integrale schulddienstverlening. Verder Groep kijkt niet alleen naar de schulden, maar ook naar voorliggende voorzieningen, inkomen, toeslagen, beslagvrije voet en inkomensbeheer. Zij treffen betalingsregelingen of starten een schuldregeling of schuldenkrediet indien nodig.

Zelf schulden regelen

Inwoners die liever zelf hun schulden willen regelen, kunnen gebruik maken van verschillende online bronnen zoals Nibud, Bereken uw recht, Startpunt geldzaken, Wijzer in geldzaken, Zelf je schulden regelen, en de Rijksoverheid.

Anoniem advies

Voor anoniem advies kunnen inwoners terecht op www.geldfit.nl of bellen naar Geldfit via een telefoonnummer.

7.7.4 Bevindingen aansluiting aanpak en voorzieningen op behoeften

11. Hoe sluit de uitvoering van de gemeente aan op de behoeften van ondersteuning van huishoudens?

Bevindingen op hoofdlijnen:

- De huidige uitvoering sluit niet altijd aan op de behoeften van gesproken inwoners.
- De meerderheid van de gesproken inwoners missen soms maatwerk.
- Volgens meerdere gesproken inwoners mist het beleid soms een proactieve houding.

Onderbouwing

Zoals toegelicht in paragraaf 3.3, ervaren gesproken inwoners van de gemeente Putten verschillende knelpunten in de ondersteuning die zij ontvangen. Zo geven zij aan dat zij niet proactief door de gemeente worden benaderd, terwijl niet iedereen toegang heeft tot informatie via advertenties of andere kanalen. Daarnaast is er behoefte aan een vaste contactpersoon, zodat inwoners niet telkens opnieuw hun situatie hoeven uit te leggen en een vertrouwensband kunnen opbouwen. Ook ervaren sommigen belemmeringen door bewindvoering of een gebrek aan financiële ondersteuning, waardoor hun situatie moeilijk verbetert. Door proactiever te communiceren, continuïteit in contact te bieden en meer maatwerk te leveren, kan de gemeente haar dienstverlening beter afstemmen op de behoeften van haar inwoners.

Het beleid (zie paragraaf 5.2) richt zich vooral op meer duurzame ondersteuning, vergroten van het bereik van de doelgroep en het verbeteren van de samenwerking tussen betrokken partijen. Er lijkt een spanningsveld te bestaan tussen het gemeentelijke beleid en de uitvoering hiervan als het gaat om maatwerkondersteuning. Meerdere gesproken inwoners geven aan dat zij behoefte hebben aan maatwerkondersteuning en een proactieve houding. De beleidsmedewerker geeft aan dat het beleid actief door hen wordt aangepast door recente ontwikkelingen en zij een pragmatische aanpak hanteren. Alleen is maatwerk niet in beleid vast te leggen.

7.7.5 Bevindingen bereik doelgroepen

12. Bereikt de gemeente de doelgroepen van de inkomensondersteunende maatregelen?

Bevindingen op hoofdlijnen:

▪ **Perspectief consulenten:**

Consulenten weten vaak niet wie ze niet bereiken. Inwoners zijn zich vaak niet bewust van hun recht op hulp en vinden het moeilijk om de gemeente te benaderen, wat de drempel verhoogt, vooral voor mensen met schulden. Het proces van vroegsignalering en hulpverlening wordt vanaf medio 2025 overgenomen door Stimenz.

▪ **Perspectief beleidsmakers:**

- Exacte cijfers over gebruik zijn aanwezig: Het gebruik van regelingen is 16% (bron: onderzoeksrapport Kwiz 2021) en wordt mogelijk veroorzaakt door een cultuur van zelfoplossing en wantrouwen in de overheid. Het gebruik van de energietoeslag was: 93% in 2021, 91% in 2022 en 63% in 2023. Verder is de exacte potentiële doelgroep onbekend, omdat gemeenten geen inzicht heeft in de inkomens van alle inwoners. De wethouder benadrukt dat de media-aandacht en versoepeling van regels onvoldoende effect hebben. Verder zou dit kunnen komen doordat inwoners wel bekend zijn met de regelingen, maar er bewust geen gebruik van maken doordat ze niet aansluiten op de behoefte van inwoners en/of in het eigen/voorliggende netwerk ondersteuning ontvangen. De beleidsmedewerker geeft aan dat de doelgroep wordt gehalveerd, doordat de helft boven de inkomensgrens zit en bij nader inzien geen aanspraak maakt op gemeentelijke ondersteuning.
- Ook speelt de cultuur op de Noordwest-Veluwe een grote rol, waarin veel in eigen kring wordt opgelost, wat bijdraagt aan het lage gebruik van regelingen. Het aanbieden van hulp via externe organisaties zoals Stichting Leergeld verlaagt de drempel.
- CBS-cijfers tonen aan dat slechts 21,5% van de huishoudens die onder het sociaal minimum vallen gebruik maakt van de beschikbare voorzieningen.
- **Meer bereik door de energietoeslag:**
Van de huishoudens met een laag inkomen hebben 745 huishoudens van de 799 huishoudens (93%) de energietoeslag ontvangen in 2022-2023, wat een vergroting in bereik laat zien.
- **Gebruik Stichting Leergeld:**
Het aantal gezinnen geholpen door Stichting Leergeld steeg van 285 in 2022 naar 470 in 2023, wat wijst op een aanzienlijk hoger bereik.

Onderbouwing

Perspectief consulenten

De consulenten vertellen dat ze geen duidelijk zicht hebben op wie ze niet bereiken. Soms komen ze inwoners tegen via vroegsignalering, waarna ze een brief met adviezen sturen. Als er sprake is van achterstanden, krijgt de

persoon een andere brief en wordt er gebeld, met eventueel een huisbezoek. Dit proces is volgens consultants nog niet goed uitgevoerd door de gemeente, maar wordt vanaf medio 2025 overgenomen door Stimenz. Inwoners schrikken soms van deze benadering. De consultants vertellen dat veel mensen niet denken dat ze tot de doelgroep behoren, vaak niet weten of ze ergens recht op hebben en het lastig vinden om naar de gemeente te stappen voor hulp. Mensen met schulden voelen zich vaak zenuwachtig en emotioneel, waardoor de drempel om hulp te vragen nog groter is.

Perspectief beleidsmedewerker en de wethouder

De beleidsmedewerker vertelt dat verouderde exacte cijfers over gebruik aanwezig zijn: 16%⁷ heeft gebruik gemaakt van de mogelijke regelingen: dit roept voor hem de vraag op hoe dat komt. Hij denkt dat het mogelijk te maken heeft met de cultuur op de Noordwest-Veluwe waarin veel in eigen kring wordt opgelost, maar ook met het vertrouwen in de overheid. Verder zou dit kunnen komen doordat inwoners wel bekend zijn met de regelingen, maar er bewust geen gebruik van maken doordat ze niet aansluiten op de behoefte van inwoners en/of in het eigen netwerk of het voorliggende netwerk ondersteuning ontvangen. Bijvoorbeeld als een inwoner recht heeft op €350 om te sporten, maar er geen gebruik van wil maken omdat deze inwoner niet wil sporten. Het gebruik van de energietoeslag was: 93% in 2021, 91% in 2022 en 63% in 2023. Verder is de exacte potentiële doelgroep onbekend, omdat gemeenten geen inzicht heeft in de inkomens van alle inwoners. De beleidsmedewerker merkt op dat 53% van de inwoners die in 2022 een energietoeslag ontvingen, een vermogen hadden boven de bijstandsnorm. Hij concludeert daarom dat de feitelijke doelgroep van verschillende gemeentelijke regelingen, zoals tegemoetkoming chronische ziekten, ongeveer 50% bedraagt van de groepen die in de tabellen met inkomensgrenzen zijn opgenomen (zie beantwoording op onderzoeksvraag 1, paragraaf 6.7.2: Omvang en ontwikkeling doelgroepen).

De wethouder vertelt dat ze de regels versoepeld hebben en media-aandacht hebben gegenereerd voor de beschikbare ondersteuning, bijvoorbeeld via kranten en het financiële café. Hij denkt dat mensen wel weten dat deze mogelijkheden bestaan, maar dat er een groep is die afhankelijk is van netwerken of te maken heeft met taalbarrières, waardoor ze niet bereikt worden. Er zou dus een groep kunnen zijn die ze niet bereiken. Door het aanbod los van de gemeente te organiseren, bijvoorbeeld via de Stichting Leergeld, wordt de drempel verlaagd en sluit het beter aan bij de bewoners. Bewustwording is cruciaal om het bereik te vergroten. In Putten is gelukkig een sterke sociale infrastructuur, waarbij inwoners, dankzij kerken, diaconieën, familie en vrienden, zelf veel kunnen oplossen. Dit zorgt er echter ook voor dat de stap naar de gemeente vaak niet wordt gezet.

Cijfers CBS

Het perspectief van de consultants en de beleidsmedewerker met betrekking tot het lage bereik wordt bevestigd door de cijfers van CBS.⁸ In 2022 had 10,10% van de huishoudens een inkomen tot 130% van het sociaal minimum, wat neerkomt op 1.000 huishoudens van de totaal 9.900 huishoudens. Volgens CBS-cijfers uit 2022 ontvingen 215 huishoudens voorzieningen op basis van de Participatiewet (P-wet). Dit betekent dat het bereik van de voorzieningen slechts 21,5% van de totale doelgroep is.

Gebruik energietoeslag

Sinds het wetsvoorstel van het kabinet in 2021 om mensen met een laag inkomen te compenseren voor stijgende energieprijzen, zijn er in dat jaar energietoelagen toegekend aan 745 van de 799 huishoudens met een inkomen tot 120% van de bijstandsnorm⁹. Dit komt neer op 93% van de totale doelgroep. In 2022 ontvingen 730 huishoudens een energietoeslag, wat neerkomt op 91% van de doelgroep. Voor beide jaren gold dat er géén vermogensgrens was voor het aanvragen van de toeslag.

⁷ Dit cijfer is afkomstig uit het onderzoeksrapport van Kwiz (2021) en heeft betrekking op bevindingen over het jaar 2019.

⁸ Gebruik voorzieningen sociaal domein: aantal voorzieningen wijken, 2022. Bron: <https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/85375NED/table>

⁹ Kwartaalrapportage Sociaal Domein Q4 2022

In 2023 golden nieuwe criteria: het inkomen mocht maximaal 130% van de bijstandsnorm bedragen en het vermogen op 1 januari 2023 mocht niet hoger zijn dan €57.000. In totaal ontvingen 635 huishoudens een energietoeslag, waarvan 530 toeslagen ambtshalve werden verstrekt. Het bereik van de regeling in 2023 kwam daarmee op 63%. De cijfers laten zien dat de gemeente met deze regeling in 2022 en 2023 aanzienlijk meer huishoudens heeft bereikt dan met eerdere regelingen.

Gebruik Stichting Leergeld

In 2022 zijn er 285 gezinnen waaraan aanvragen zijn toegewezen vanuit Stichting Leergeld¹⁰. In 2023 waren dit 470 gezinnen. Het bereik van Stichting Leergeld is daarmee aanzienlijk vergroot.

13. Zijn (mede door recente ontwikkelingen op de energiemarkt en de opgelopen inflatie) nieuwe doelgroepen nog niet in beeld bij de gemeente?

Bevindingen op hoofdlijnen:

- Door recente ontwikkelingen zijn meerdere groepen in beeld bij de gemeente zoals ZZP'ers, werkende armen, inwoners die gebruik maken van de energietoeslag (745 huishoudens), en de groep met een inkomen tussen 110% en 130%.
- De groep alleenstaande ouders is nog niet goed in beeld: hier kan nog verbetering worden geboekt, volgens de beleidsmedewerker.

Onderbouwing

Perspectief consulenten en beleidsmakers

De groep 'werkende armen' is de afgelopen jaren steeds prominenter geworden. Er zijn andere groepen bijgekomen dan de traditionele bijstandsgroep: ZZP'ers, werkende armen, inwoners die gebruik maken van de energietoeslag (745 huishoudens)³ en de groep met een inkomen tussen 110% en 130% zijn erbij gekomen. De groep alleenstaande ouders is niet goed in beeld: hier kan nog wel een slag in gemaakt worden vertelt de beleidsmedewerker.

7.7.6 Bevindingen toereikendheid middelen

14. Zijn de beschikbare middelen in de praktijk toereikend?

Bevindingen op hoofdlijnen:

- De meerderheid van de inwoners vindt de beschikbare middelen in de praktijk voldoende. Er is echter behoefte aan meer proactieve communicatie, continuïteit in contact en specifiekere ondersteuning op maat.
- Volgens de consulenten zijn de middelen niet altijd toereikend. Zij hebben genoeg tijd, maar dit komt door het lage gebruik. Problemen met het toeslagensysteem, zoals lange wachttijden en complexe berekeningen, zorgen voor extra financiële druk bij inwoners: Er wordt gesuggereerd om uitbetalingen direct naar betrokkenen te sturen om lasten te verlichten. Er is ruimte voor verbetering in de samenwerking tussen alle consulenten binnen het sociaal domein.
- Volgens de wethouder is er in gemeenten zoals Hattem ambtshalve verstrekken gangbaar, terwijl dit in Putten minder bekend is. Er is discussie over het implementeren van ambtshalve toekenningen. De gemeente Putten werkt met een brede toegang, wat de effectiviteit kan vergroten, maar er moeten nog stappen gezet worden in de uitvoering van maatwerk binnen het beleid.
- Aangezien het huidige bereik laag is (21,5%), zijn de beschikbare middelen op dit moment voldoende. Als het bereik wordt vergroot, is het de vraag of de beschikbare middelen voldoende blijven.

Onderbouwing

Perspectief inwoners

De meerderheid van de inwoners is van mening dat de beschikbare middelen in de praktijk voldoende zijn om mee

¹⁰ Jaarverslag definitief 2023 Stichting Leergeld

rond te komen. In de kern hebben zij geen behoefte aan andere vormen van ondersteuning. Sommige inwoners hebben echter wel behoeften aan dat de gemeente meer maatwerk kan bieden, zodat de hulp nog toereikender kan zijn, namelijk een meer proactieve communicatie, continuïteit in contact en specifieke ondersteuning op maat.

Perspectief consulenten

De beschikbare middelen zijn in de praktijk niet altijd toereikend. De consulenten hebben genoeg tijd om hun klanten te helpen, maar dit komt door het lage gebruik. Zij wijzen op de problemen met het huidige toeslagensysteem, zoals de lange wachttijden voor terugbetalingen en de ingewikkelde berekeningen door de Belastingdienst. Dit zorgt voor extra financiële druk bij inwoners. Er wordt gesuggereerd dat uitbetalingen, zoals huursubsidie en kinderopvangtoeslag, direct naar de betrokken partijen zouden moeten gaan om de lasten te verlichten.

Daarnaast merken de consulenten op dat de premie die werklozen ontvangen na 6 maanden werk vaak niet voldoende is om mensen daadwerkelijk te motiveren om te gaan werken, vooral gezien de complexiteit van het toeslagensysteem. Dit maakt het financieel oninteressant voor sommige mensen om meer uren te werken. De consulenten ervaren ook dat de doelgroep steeds complexer wordt door veranderingen in de Participatiewet en de Wajong. De groei van de groep in het doelgroepenregister maakt het uitdagender om iedereen goed te ondersteunen. Ondanks de intentie om één aanspreekpunt voor inwoners te bieden en goed samen te werken met andere consulenten, blijkt dit in de praktijk niet altijd goed te functioneren. De communicatie en integrale samenwerking zijn niet altijd optimaal, wat de effectiviteit van de geboden ondersteuning beïnvloedt.

Perspectief wethouder

In bijvoorbeeld de gemeente Hattem hebben consulenten de mogelijkheid om ambtshalve te kunnen verstrekken, wat minder bekend is in Putten. In Putten is er nog discussie over het implementeren van ambtshalve toekenningen, hoewel de consulenten wel weten dat maatwerk mogelijk is, ook al is dit niet expliciet op papier gezet.

In Putten wordt gewerkt met een brede toegang, waardoor per definitie domein overstijgend wordt gekeken naar de problematiek, wat de effectiviteit van de ondersteuning kan vergroten. Daarnaast biedt de Participatiewet al veel mogelijkheden voor maatwerk, en wordt dit in het programma *P-wet in Balans* verder verruimd. De gemeente Putten wijst de inwoners actief op regelingen en hulp. De consulenten in gemeente Putten voeren regelmatig gesprekken met inwoners en wijzen hen actief op de verschillende (maatwerk)mogelijkheden, maar de wethouder erkent dat er nog stappen gezet moeten worden in de praktische uitvoering hiervan.

Zijn er genoeg beschikbare middelen bij een hoger bereik?

Aangezien de gemeente nu een erg laag bereik heeft van ongeveer 21,5%², zijn er nu genoeg beschikbare middelen. De gemeente voert echter beleid om het bereik te verhogen. De vraag hierop luidt: Zijn er nog genoeg beschikbare middelen als de gemeente een hoger bereik gaat hebben?

7.7.7 Toetsing normenkader

Voor de toetsing aan de norm werken we met de volgende termen in volgorde van niet voldoen tot voldoen:

- Voldoet niet: dit betekent dat op geen enkele wijze (0%) wordt voldaan aan de norm.
- Voldoet beperkt: dit betekent dat voor een klein deel ($\leq 50\%$) wordt voldaan aan de norm
- Voldoet merendeels: dit betekent dat voor een groter deel ($> 50\%$, $< 75\%$) wel dan niet wordt voldaan aan de norm.
- Voldoet grotendeels: dit betekent dat voor een zeer groot gedeelte ($> 75\%$) wordt voldaan aan de norm.
- Voldoet: dit betekent dat volledig (100%) wordt voldaan aan de norm.

Normen	Toetsing
De armoedeaanpak is zo ingericht dat deze aansluit bij zowel de behoeften van inwoners als de doelen die de gemeente wil bereiken.	Voldoet merendeels. De armoedeaanpak is niet zo ingericht dat deze volledig aansluit op de behoeften van inwoners. In de kern worden zij geholpen maar op meerdere behoeften wordt niet aangesloten.

Sprake is van een leer- en verbetercyclus tussen verschillende uitvoerders van verschillende regelingen waarmee steeds de aanpak waar nodig wordt aangescherpt.	Voldoet beperkt. De consultants evalueren het jaarplan elk jaar: Op basis hiervan worden werkwijzen aangescherpt om de ondersteuning te verbeteren, maar het is onbekend of er een leer- en verbetercyclus is. Partners geven aan behoefte te hebben aan een leer- en verbetercyclus met de gemeente.
De gemeenten bereiken de door hen benoemde doelgroepen.	Voldoet beperkt. Het bereik ligt laag, namelijk rond de 21,5%.
De gemeente heeft nieuwe doelgroepen in beeld en heeft een onderbouwde keuze gemaakt om voor deze groepen wel of geen vorm van maatregelen in te zetten.	Voldoet grotendeels. De gemeente heeft nieuwe doelgroepen in beeld door o.a. de energietoeslag, namelijk de 'werkende armen'. Vanwege deze doelgroepen is de inkomensgrens opgerekt naar 130%.
De beschikbare middelen zijn binnen de inhoudelijke kaders van de maatregelen toereikend.	Voldoet grotendeels. Voor zowel gesproken inwoners, consultants en partners van de gemeente zijn de beschikbare middelen toereikend. Het is echter de vraag of de gemeente nog genoeg beschikbare middelen zal hebben bij een hoger bereik.

7.8 Bevindingen beleidswereld

7.8.1 Inleiding

In dit hoofdstuk zijn de bevindingen van het beleid op armoede en schulden van de gemeente Putten opgenomen. Eerst zijn in de rode kaders de bevindingen per deelvraag op hoofdlijnen weergegeven, gevolgd door een onderbouwing van dat antwoord. Het hoofdstuk sluit af met een toetsing aan het normenkader. De snelle lezer kan volstaan met het lezen van de beantwoording op hoofdlijnen in de rode kaders.

In dit hoofdstuk zijn de volgende deelvragen beantwoord:

15. Welk beleid voert de gemeente op het gebied van armoede en schuldhulpverlening?
16. Heeft de gemeente de volledige doelgroep in beeld?
17. Welke doelen en resultaten heeft de gemeente geformuleerd? Welke overwegingen liggen hieraan ten grondslag?
18. Hoe betreft de gemeente inwoners bij het opstellen van beleidsplannen en de inrichting van de uitvoering van maatregelen?
19. Hoeveel middelen hebben de gemeenten beschikbaar voor het armoedebeleid en de schuldhulpverlening?
20. Zorgt de armoedeaanpak en schuldhulpverlening ervoor dat huishoudens in armoede beter kunnen rondkomen?
21. In hoeverre worden de gestelde doelen/resultaten behaald?
22. Hoe verhouden de resultaten zich ten opzichte van landelijke cijfers?
23. Welke verschillen in resultaten zijn er tussen de vijf gemeenten in termen van bereik en effect?
24. Wat kunnen de gemeenten van elkaar leren?
25. Hoe wordt de raad geïnformeerd over het armoedebeleid/schuldhulpverlening en de uitvoering ervan?
26. Kan de raad met de geboden informatie zijn kaderstellende en controlerende rol adequaat vervullen?

7.8.2 Bevindingen beleid en doelen armoede en schulden

15. Welk beleid voert de gemeente Putten op het gebied van armoede en schuldhulpverlening?
16. Welke doelen en resultaten heeft de gemeente geformuleerd? Welke overwegingen liggen hieraan ten grondslag?
17. Heeft de gemeente de volledige doelgroep in beeld?

18. Hoe betreft de gemeente inwoners bij het opstellen van beleidsplannen en de inrichting van de uitvoering van maatregelen?

Bevindingen op hoofdlijnen:

▪ **Richting van het beleid:**

Het beleidsplan Bestaanszekerheid 2023-2027 richt zich op vijf hoofddoelen: meer duurzame ondersteuning, vergroten van de mogelijkheden voor deelname, vergroten van het bereik van de doelgroep, verbeteren van samenwerking tussen partijen, en vereenvoudigen van procedures en communicatie.

▪ **Doelen en resultaten:**

De gemeente streeft naar een inclusieve samenleving, laagdrempelige ondersteuning en een vangnet voor inwoners die niet op eigen kracht verder kunnen. Er zijn diverse maatregelen, zoals het verhogen van zorgkostenregelingen en de uitbreiding van minimaregelingen, evenals het verbeteren van de bereikbaarheid van hulp.

▪ **Bereik van de doelgroep:**

Cijfers over het bereik van de armoederegelingen ontbreken bij de gemeente. Uit de cijfers van het CBS, blijkt dat het bereik van de voorzieningen slechts 21,5% van de totale doelgroep is. Dit heeft te maken met cultuur, wantrouwen in de overheid, en de drempel voor hulpverlening. Een nieuwe groep huishoudens is bereikt door de energietoeslag, maar er blijven uitdagingen met het bereiken van oudere inwoners en het verkrijgen van respons.

▪ **Betrekken van inwoners bij beleidsvorming:**

Een drietal inwoners uit de doelgroep werden geïnterviewd voor het opstellen van het beleidsplan. Ook maatschappelijke partners en de participatieraad hebben input geleverd. De gemeente overweegt meer inbreng van ervaringsdeskundigen in de toekomst. Er is een enquête voor klanttevredenheid gestuurd, maar de respons was laag.

Onderbouwing

Perspectief Beleidsplan Bestaanszekerheid 2023-2027 gemeente Putten

In het beleidsplan Bestaanszekerheid 2023-2027 voert de gemeente Putten een pragmatisch beleid dat gericht is op het bevorderen van bestaanszekerheid en het bieden van ondersteuning aan inwoners die te maken hebben met armoede en schulden. De armoedeaanpak in het beleidsplan bestaanszekerheid 2023-2027 is opgebouwd rond vijf hoofddoelen:

1. Meer duurzame ondersteuning:

- **Begeleiding bij armoede:** Versterking van het aanbod via Putten voor Elkaar, zowel groeps- als individuele begeleiding.
- **Stress sensitief werken:** Trainingen voor professionals om inwoners structureel te helpen met aandacht voor de gevolgen van stress.
- **Rondkomen gesprekken:** Vrijblijvende gesprekken met cliënten om hun financiële situatie breder te bespreken.

2. Vergroten van de ondersteuning om mee te kunnen doen:

- **Verhogen van de regeling hoge zorgkosten:** Van €200 naar €275 per jaar.
- **Bijzondere bijstand voor ziektekosten:** Voor noodzakelijke medische kosten.
- **Verruimen van minimaregelingen:** Uitbreiding van de doelgroep en verhoging van de vergoedingen.
- **Uitstroompremie:** Premie voor mensen die vanuit een uitkeringssituatie aan het werk gaan.

3. Vergroten van het bereik van de doelgroep:

- **Ondersteuning bij signaleren van armoede:** Trainingen voor professionals en vrijwilligers.
- **Informerende van jongeren die bijna 18 worden:** Brieven en ontmoetingsmomenten over financiële veranderingen.

- **Aansluiting bij het Volwassenenfonds Sport & Cultuur:** Directe betalingen aan verenigingen om financiële drempels te verlagen.

4. Verbeteren van de samenwerking tussen betrokken partijen:

- **Casus overleggen:** Multidisciplinaire bespreektafels over concrete gevallen van bestaanszekerheid.
- **Stimuleren van verbinding tussen organisaties:** Samenwerking tussen gemeente en maatschappelijke partners.

5. Vereenvoudigen van procedures en communicatie:

- **Vereenvoudigen van formulieren en systemen:** Gebruik van pictogrammen en B1 taalgebruik.
- **Automatische toekenning van bijdragen:** Waar mogelijk, om de administratieve last te verlagen.
- **Hanteren van het convenant lokale overheid:** Efficiëntere schuldhulpverleningstrajecten.

In de Beleidsregels Sociaal Domein 2024 worden de volgende doelen geformuleerd

- **Inclusieve samenleving:** De gemeente streeft naar een samenleving waarin iedereen mee kan doen en zich prettig voelt.
- **Laagdrempelige ondersteuning:** De gemeente biedt ondersteuning die aansluit bij de eigen kracht van inwoners en hun omgeving.
- **Vangnet:** Er is een vangnet voor de inwoners die het niet meer op eigen kracht kunnen.

"Er wordt veel binnen het netwerk opgelost, we proberen dit ook te stimuleren in het kader van de zelfredzaamheid, maar het mag er niet toe leiden dat je buiten de boot valt als je bijvoorbeeld geen sterk netwerk hebt. Putten is een relatief rijk dorp. Ook zijn we ambtelijk snel bereikbaar en pragmatisch. Ook hebben we weinig verloop in personeel. Er is veel warm contact tussen de consultants en de inwoners."

Doelgroep in beeld bij de gemeente

Uit de cijfers van het CBS, blijkt dat het bereik van de voorzieningen slechts 21,5% van de totale doelgroep is². Verder blijkt ook uit de interviews met de beleidsmedewerker en de consultants dat het bereik in de gemeente Putten erg laag is. Volgens de beleidsmedewerker heeft 16% van de beoogde doelgroep gebruik gemaakt van de mogelijke regelingen: "Dat roept wel de vraag op hoe dat komt. Mogelijk heeft het met de cultuur op de Noordwest-Veluwe te maken waarin veel in eigen kring wordt opgelost, maar het heeft waarschijnlijk ook te maken met het vertrouwen in de overheid." De consultants geven aan dat er weinig zicht is op wie er niet bereikt wordt, vooral bij de inwoners boven de 27 jaar. Wel is er een nieuwe groep van 745 huishoudens bereikt door de energietoeslag³. Er zijn ook uitdagingen met het verkrijgen van respons op brieven en het benaderen van inwoners, wat vaak als een grote drempel wordt ervaren. Vanaf medio 2025 zal de welzijnsorganisatie Stimenz deze taak overnemen om hopelijk betere resultaten te behalen.

Betrekken van inwoners bij het opstellen van het beleid

- **De vraag om inwoners te betrekken:** De beleidsmedewerker vertelt dat voor het huidige beleidsplan meerdere sessies met maatschappelijke partners zijn gehouden, maar dat hier geen burgers bij zaten. Wel zijn een drietal inwoners uit de doelgroep geïnterviewd voor het opstellen van het beleidsplan. Ook is er input van de participatieraad verzameld. De vraag of burgers betrokken moeten worden, wordt vaak gesteld. Er wordt gezegd dat burgers niet graag lastig worden gevallen, maar als gemeente moet je ook daadkracht tonen. De inbreng van ervaringsdeskundigen zou volgens de beleidsmedewerker een goede toevoeging kunnen zijn voor de toekomst. Daarnaast is er een enquête voor klanttevredenheid verstuurd, maar de respons was helaas laag.

- **Samenwerking met maatschappelijke partners:** Er zijn sessies georganiseerd met maatschappelijke partners om knelpunten en oplossingsrichtingen te bespreken.
- **Informatieavonden en rapportages:** De gemeente informeert de raad en inwoners via informatieavonden en halfjaarlijkse rapportages over de stand van zaken en de voortgang van het beleid.

7.8.3 Bevindingen ingezette middelen armoede en schulden

19. Hoeveel middelen heeft de gemeente beschikbaar voor het armoedebelief en de schuldhulpverlening?

Bevindingen op hoofdlijnen:

- Over het armoedebelief is een beperkte uitspraak te doen. Voor bijstandsverlening, gemeentelijk minimabeleid en arbeidsparticipatie zette de gemeente in 2023 € 9.256.000 beschikbaar.
- Voor de Schuldhulpverlening is € 73.000 beschikbaar gesteld voor de jaren 2021-2024.

Onderbouwing

Over het aantal beschikbaar gestelde middelen voor het armoedebelief is een beperkte uitspraak te doen. Uit de jaarstukken van de gemeente Putten zijn de begrootte en gerealiseerde uitgaven voor inkomensregelingen, begeleidde participatie en arbeidsparticipatie geselecteerd om de beschikbare middelen inzichtelijk te maken. Onderstaand figuur 5 toont de beschikbare middelen voor het armoedebelief van 2022 tot 2026, onderverdeeld in inkomensregelingen, begeleidde participatie en arbeidsparticipatie. In 2023 lag het gerealiseerde totaalbedrag (€8.110) iets hoger dan begroot, met name door hogere uitgaven aan inkomensregelingen en arbeidsparticipatie. In 2022 werd juist meer begroot op arbeidsparticipatie dan uitgegeven.

Vanaf 2024 blijven de begrote bedragen gelijk tot en met 2026, met een totaalbudget van €7.304.000 per jaar. Dit betekent een structurele verlaging ten opzichte van eerdere jaren, wat volgens gemeentelijke ambtenaren komt door de energietoeslag in de jaren 2022 en 2023, terwijl de middelen voor arbeidsparticipatie stabiel blijven. Volgens gemeente ambtenaren was er in 2023 meer gerealiseerd dan begroot door de onduidelijkheid over hoeveel geld er vrijgemaakt zal worden voor de energietoeslag door het rijk.

Figuur 5. Beschikbare middelen voor het armoedebelief (bedragen X € 1.000)

Jaar	Inkomensregelingen	Begeleide participatie	Arbeidsparticipatie	Totaal
2022 (begroot)	5.558	1.899	911	8.368
2022 (gerealiseerd)	5.313	1.899	641	8.123
2023 (begroot)	5.078	2.027	810	7.711
2023 (gerealiseerd)	5.477	2.027	606	8.110
2024 (begroot)	4.628	1.895	781	7.304
2025 (begroot)	4.628	1.895	1.010	7.304
2026 (begroot)	4.628	1.895	1.010	7.304

Daarnaast heeft de gemeente voor de jaren 2021-2024 € 73.000 beschikbaar gesteld voor Schuldhulpverlening. Dit bedrag wordt weergegeven in het onderstaande figuur 6.

Figuur 6. Begroting Schuldhulpverlening 2021-2024

Onderdeel	Begroot budget
Voorlichting	€ 11.000
Vroeg erop af: betalingsachterstanden verzamelen	€ 5.000
Uitvoering schulddienstverlening	€ 57.000
Totaal	€ 73.000

7.8.4 Bevindingen effecten beleid armoede en schulden

20. Zorgt de armoedeaanpak en schuldhulpverlening ervoor dat huishoudens in armoede beter kunnen rondkomen?

Bevindingen op hoofdlijnen:

- De armoedeaanpak en schuldhulpverlening in Putten bevorderen financiële stabiliteit, verminderen stress en stimuleren zelfredzaamheid en sociale contacten onder gesproken inwoners.
- De gemeente beschikt niet over gedetailleerde gegevens over de impact en het effect van de regelingen.

Onderbouwing

Perspectief inwoners

De armoedeaanpak en schuldhulpverlening in de gemeente Putten bieden volgens gesproken inwoners de nodige ondersteuning om in rond te komen. De hulp verlicht stress bij hen, waardoor zij beter in hun basisbehoeften kunnen voorzien. Echter heeft een minderheid van de inwoners nog wel (financiële) stress, doordat zij niet bekend zijn met de alle aanwezige inkomensondersteuning in de gemeente. Volgens de beleidsmedewerker worden er 2x2 dagdelen trainingen gegeven voor stresssensitief werken voor professionals en vrijwilligers. Een belangrijk onderdeel van deze aanpak is inkomensondersteuning, zoals inkomensregelingen en de algemene bijstand. Deze helpen bij het betalen van vaste lasten, zoals de hoge zorgkosten. Dit zorgt ervoor dat huishoudens niet alleen in hun dagelijkse behoeften kunnen voorzien, maar ook financieel stabiel worden. Het zorgt ervoor dat zij zich minder zorgen maken over hun (financiële) situatie. Daarnaast speelt sporten door Volwassenen- en Jeugdfonds Sport & Cultuur een belangrijke rol door beweging en contacten te bieden, wat helpt bij het creëren van een gezonde(re) leefstijl en het voorkomen van isolatie. Het stelt inwoners in staat om actief deel te nemen aan de maatschappij.

Perspectief beleidsmedewerker

De monitoring van de armoedeaanpak en schuldhulpverlening in de gemeente Putten is nog onduidelijk. Hoewel er rapportages via externe partners en cijfers over vroegsignalering en toegekende voorzieningen en regelingen worden gedeeld met de raad via de monitor Sociaal Domein, wordt er nog niet voldoende aandacht gegeven aan de evaluatie van de effectiviteit van deze maatregelen.

De ontwikkeling van een dashboard voor het sociaal domein is gestart, wat kan helpen bij het beter monitoren en evalueren van de impact van de maatregelen, maar dit is nog in de beginfase. Er is een traject gestart via Movisie om goede indicatoren te ontwikkelen voor het meten van succes, wat aangeeft dat er nu nog geen duidelijke en effectieve manier is om de impact van de maatregelen te meten. Daarnaast zijn er geen minima-effectrapportages door Nibud uitgevoerd.

21. In hoeverre worden de gestelde doelen/resultaten behaald?

Bevindingen op hoofdlijnen:

- De gemeente heeft goed zicht op de huidige gebruikers van de armoedeaanpak, die over het algemeen tevreden zijn, maar de respons op klanttevredenheidsonderzoeken is laag, wat het moeilijk maakt om de niet-bereikte groep te identificeren.
- De samenwerking met partners is goed, maar er is ruimte voor verbetering in zowel de cijfers als het gebruik van de beschikbare regelingen. Vroegsignalering blijft een belangrijk aandachtspunt, en er zijn nog kansen om de zelfredzaamheid verder te bevorderen.

Onderbouwing

Perspectief beleidsmedewerker en wethouder

De beleidsmedewerker geeft aan dat de gemeente goed zicht heeft op de huidige gebruikers van de armoedeaanpak, die over het algemeen tevreden zijn met de dienstverlening. Echter, de respons op klanttevredenheidsonderzoeken is laag, waardoor het moeilijk is om te achterhalen hoe het precies zit met de groep die geen hulp aanvraagt. De gemeente streeft naar het verlagen van de drempel voor hulpaanvragen, en de gemeente heeft een cursus gevolgd om dit proces makkelijker te maken. Desondanks is er soms nog afstand tussen de gemeente en partners zoals het Volwassenenfonds.

De gemeente vindt dat de samenwerking met partners goed is, en dat er een uitgebreid aanbod is, maar dat er ruimte voor verbetering is in zowel cijfers als gebruik van de regelingen. Hoewel de armoedecijfers in de gemeente

relatief laag zijn, zijn er nog steeds kansen voor verbetering, bijvoorbeeld door de toename van aanvragen bij Stichting Leergeld en andere fondsen. Vroegsignalering blijft een belangrijk aandachtspunt in de aanpak.

7.8.5 Bevindingen resultaten ten opzichte van de andere vier gemeenten en landelijk

22. Hoe verhouden de resultaten zich ten opzichte van landelijke cijfers?

23. Welke verschillen in resultaten zijn er tussen de vijf gemeenten in termen van bereik en effect?

Bevindingen op hoofdlijnen:

- In de vijf gemeenten blijkt het bereik van minimaregelingen wisselend en vaak lager dan gewenst, met verschillen per regeling en doelgroep, waarbij sommige voorzieningen beter worden benut dan het landelijke gemiddelde en andere juist duidelijk achterblijven. Gemeenten Hattem en Oldebroek hebben een hoger bereik dan de andere drie gemeenten, waar het bereik laag is.
- In alle vijf de gemeenten sluit de hulp volgens de meerderheid van de gesproken inwoners aan op hun behoeften.
- Gesproken inwoners van Nunspeet en Elburg missen flexibiliteit in de inkomensgrens, in Nunspeet en Putten ontbreekt maatwerk, en in Hattem worden de maatregelen niet als een blijvende oplossing gezien.

Onderbouwing

Exacte cijfers ontbreken voor de gemeenten Elburg en Putten. Onderstaand figuur 7 geeft een samenvatting van het bereik van alle vijf de gemeenten. Hieruit is af te leiden dat de gemeente Oldebroek, in vergelijking met de andere gemeenten, een hoger bereik heeft dan het landelijke gemiddeld. Medewerkers in de gemeente Hattem geven aan dat zij een hoog bereik hebben. Voor de gemeenten Nunspeet, Putten en Elburg geven medewerkers aan dat het bereik rond het landelijk gemiddelde of hieronder is.

Er is echter vrijwel geen verschil tussen alle vijf de gemeenten als het aankomt op de aansluiting van de hulp op de behoeften van de gesproken inwoners. Bij elke gemeente geeft de meerderheid van gesproken inwoners aan dat de hulp aansluit op hun behoeften en geen andere ondersteuning nodig hebben. Echter, is er wel wat verschil in de soort ondersteuning die gesproken inwoners nodig hebben: Bij de gemeente Oldebroek geven de gesproken inwoners aan geen andere vormen van ondersteuning nodig te hebben, terwijl bij alle andere 4 de gemeenten hier wel sprake van is. Zowel gemeente Nunspeet als gemeente Elburg missen de gesproken inwoners flexibiliteit in de inkomensgrens. Ook bij zowel gemeente Nunspeet als gemeente Putten ontbreekt er maatwerk volgens gesproken inwoners. Verder vinden gesproken inwoners bij de gemeente Hattem dat de maatregelen geen blijvende oplossing bieden.

Figuur 7. Bereik en effect van de vijf gemeenten

Gemeenten	Bereik	Effect	Opmerkingen
Elburg	Exacte cijfers over het bereik ontbreken. Consulanten en beleidsmakers geven aan dat specifieke groepen moeilijk bereikbaar zijn.	De meerderheid van de gesproken inwoners geeft aan dat de hulp aansluit op hun behoeften, maar dat de hulp hun problemen niet volledig oplost.	Gesproken inwoners net boven de inkomensgrens missen flexibiliteit in ondersteuning. Ook focust soms de gemeente volgens gesproken inwoners zich te sterk op regels en biedt zij onvoldoende persoonlijke begeleiding.
Hattem	De voornaamste minimaregelingen in Hattem kennen een bereik dat varieert tussen 17% en 33%. Het bereik van de Energietoeslag lag in 2023 op 133% van de doelgroep. Verschillen tussen bereiken hangen samen met de voorwaarden die per regeling gelden.	De meerderheid van de gesproken inwoners geeft aan dat de instrumenten aansluiten op hun behoeften en geven aan geen andere vormen van ondersteuning nodig te hebben.	Een minderheid van de gesproken inwoners ervaart de ondersteuning als voldoende voor structurele verbetering. De maatregelen verlichten financieel, maar bieden echter geen blijvende oplossing en voorkomen geen toekomstige problemen.

Nunspeet	Het bereik van de collectieve zorgverzekering en de bijdrage voor sport & cultuur ligt boven of op het niveau van het landelijk gemiddelde, terwijl het bereik van kwijtschelding gemeentelijke belastingen en individuele inkomenstoeslag lager dan het landelijk gemiddelde ligt.	De meerderheid van de gesproken inwoners geeft aan dat de ontvangen ondersteuning hen daadwerkelijk heeft geholpen in hun financiële situatie. Zij benoemen expliciet dat de regelingen bijdragen aan het bekostigen van noodzakelijke uitgaven, zoals zorgverzekering, huishoudelijke apparaten en sportactiviteiten.	Inkomensondersteunende maatregelen sluiten niet altijd aan bij de behoeften van alle inwoners. Zo ontdekte meerdere gesproken inwoners pas laat dat zij recht hadden op bepaalde voorzieningen, vaak via informele netwerken in plaats van de gemeente. Of konden zij geen gebruik maken van ondersteuning door een net te hoog inkomen, of ervoeren zij dat de hulp niet aansloot op hun persoonlijke situatie, bijvoorbeeld door taalbarrières of een gebrek aan begeleiding.
Oldebroek	Het bereik van de Individuele Inkomenstoeslag en de Energietoeslag ligt boven het landelijk gemiddelde, terwijl het bereik van de overige regelingen rond het landelijk gemiddelde ligt.	De meerderheid van de gesproken inwoners geeft aan daadwerkelijk geholpen te zijn met de ingezette instrumenten. Ze zorgen niet alleen voor financiële stabiliteit maar versterken ook het emotionele en sociale welzijn.	De gesproken inwoners geven aan geen andere vormen van ondersteuning nodig te hebben. De persoonlijke benadering van de gemeente wordt meerdere keren benadrukt en als waardevol ervaren.
Putten	Exacte cijfers over gebruik zijn aanwezig: Het gebruik van regelingen is 16% (bron: onderzoeksrapport Kwiz 2021) en wordt mogelijk veroorzaakt door een cultuur van zelfoplossing en wantrouwen in de overheid. Het gebruik van de energietoeslag was: 93% in 2021, 91% in 2022 en 63% in 2023. Verder is de exacte potentiële doelgroep onbekend, omdat gemeenten geen inzicht heeft in de inkomens van alle inwoners. De beleidsmedewerker geeft aan dat de doelgroep wordt gehalveerd, doordat de helft boven de inkomensgrens zit en bij nader inzien geen aanspraak maakt op gemeentelijke ondersteuning. CBS-cijfers tonen aan dat 21,5% van de huishoudens die onder het sociaal minimum vallen gebruik maakt van de beschikbare voorzieningen.	De meerderheid van de gesproken inwoners geeft aan dat de instrumenten aansluiten op hun behoeften en geven aan geen andere vormen van ondersteuning nodig te hebben.	Een minderheid van de gesproken inwoners geeft aan dat zij andere vormen van ondersteuning nodig hebben zoals gepaste huisvesting, meer financiële rust bij een slechte fysieke- en mentale gezondheid, maatwerk bij taalcursus en maatwerk bij Volwassenenfonds Sport & Cultuur.

24. Wat kunnen de gemeenten van elkaar leren?

Bevindingen op hoofdlijnen:

- De vijf gemeenten delen *best practices*, zoals vroegsignalering en maatwerkpotjes, en passen succesvolle maatregelen van andere gemeenten aan waar nodig.
- Er wordt zorgvuldig gekeken naar de uitvoerbaarheid van beleid in andere gemeenten, met nadruk op aanpassingen voor lokale context.
- Samenwerking tussen gemeenten, zoals Putten, Elburg, Oldebroek, Hattem, Nunspeet en andere gemeenten bevordert de verbetering van beleid en werkwijzen.

Onderbouwing

Perspectief consultants en beleidsmakers

Gemeenten leren van elkaar door voorbeelden en *best practices* uit te wisselen, zoals vroegsignalering en maatwerkpotjes. De gemeente Putten, bijvoorbeeld, heeft de vroegsignalering via Stimenz overgenomen van de gemeenten Nunspeet en Ermelo.

De gemeente Elburg kijkt naar de aanpak van omliggende gemeenten voordat ze nieuwe regelingen overnemen, zoals het verhogen van inkomensgrenzen en de bijdrage voor Oekraïners.

Gemeenten zoals Hattem en Nunspeet leren van elkaar in termen van het verbeteren van vroegsignalering en het aanbieden van financiële regelingen, zoals het compenseren van het eigen risico.

De gemeente Oldebroek kijkt naar voorbeelden van andere gemeenten, zoals de witgoedregeling van de gemeenten Hattem en Heerde, en past deze inzichten toe op hun eigen beleid.

Er wordt erkend dat wat in de ene gemeente werkt, niet altijd succesvol zal zijn in een andere, wat leidt tot aanpassingen en pragmatische keuzes in de uitvoering van beleid.

7.8.6 Bevindingen positionering raad

25. Hoe wordt de raad geïnformeerd over het armoedebeleid/schuldhulpverlening en de uitvoering ervan?

Bevindingen op hoofdlijnen:

- De ambtelijke organisatie informeert de raad via de planning- en controlcyclus: dit gebeurt via de kadernota, begroting, maandrapportages en de jaarstukken. Ook wordt de raad geïnformeerd op informatieavonden.

Onderbouwing

Perspectief beleidsmakers en gemeenteraad

De raad wordt geïnformeerd over het armoedebeleid en de schuldhulpverlening via de planning- en controlcyclus en informatieavonden. Dit gebeurt via kadernota, begroting, maandrapportages en de jaarstukken, die globale cijfers en beperkte inhoud bieden. In de stukken worden slechts *highlights* benoemd en nagenoeg geen details gegeven over armoede en schulden. Het cijfermatige gedeelte bevat gegevens, zoals het aantal verstrekte uitkeringen. Daarnaast worden evaluatie- en onderzoeksrapporten van externe partijen zoals partners over het gemeentebestuur met de raad gedeeld.

26. Kan de raad met de geboden informatie zijn kaderstellende en controlerende rol adequaat vervullen?

Bevindingen op hoofdlijnen:

- De raad stelt zelden vragen, en wanneer dit gebeurt, gaat het vaak over werkwijzen in andere gemeenten en de mogelijkheid om deze in Putten toe te passen.
- De beleidsmedewerker is van mening dat de raad voldoende informatie krijgt om zijn rol adequaat te vervullen; mocht dit niet het geval zijn, wordt dit aangegeven door de raad.
- De wethouder benadrukt dat de raad met de nieuwe indicatoren uit het plan Bestaanszekerheid beter in staat zal zijn de effectiviteit van het beleid te volgen en zijn rol beter te vervullen.

Onderbouwing

Perspectief wethouder en beleidsmaker

De gemeente geeft aan dat de raad met de informatie uit de planningscyclus tot nu toe nog niet genoeg gedetailleerde gegevens heeft om echt iets te zeggen over de effectiviteit van het beleid. Met het nieuwe plan 'Bestaanszekerheid' en de geformuleerde indicatoren zal de informatievoorziening aan de raad verbeteren, zodat hij beter kan volgen of de afspraken worden nageleefd. Er blijft echter altijd een spanningsveld bestaan tussen wetgeving en uitvoering van het beleid. Desondanks, met de combinatie van informatieavonden en monitoringtools, zal de raad nu actiever betrokken kunnen zijn. De beleidsmakers geven aan dat de raad maar weinig vragen stelt. De vragen die gesteld worden, gaan vaak over wat er in andere gemeenten wordt gedaan en of dit ook in Putten kan worden toegepast. De beleidsmedewerker denkt dat de raad met de geboden informatie er wel over uitkomt: als dat niet het geval is, zal de raad dit wel aangeven.

7.8.7 Toetsing normenkader

Voor de toetsing aan de norm werken we met de volgende termen in volgorde van niet voldoen tot voldoen:

- Voldoet niet: dit betekent dat op geen enkele wijze (0%) wordt voldaan aan de norm.
- Voldoet beperkt: dit betekent dat voor een klein deel ($\leq 50\%$) wordt voldaan aan de norm
- Voldoet merendeels: dit betekent dat voor een groter deel ($> 50\%$, $< 75\%$) wel dan niet wordt voldaan aan de norm.
- Voldoet grotendeels: dit betekent dat voor een zeer groot gedeelte ($> 75\%$) wordt voldaan aan de norm.
- Voldoet: dit betekent dat volledig (100%) wordt voldaan aan de norm.

Normen	Toetsing
De gemeenten hebben de volledige doelgroep in beeld.	Voldoet grotendeels. De gemeente heeft grotendeels de volledige doelgroep in beeld. Doormiddel van de energietoeslag heeft de gemeente de doelgroep meer in beeld gekregen. Zij is wel van plan het bereik te willen vergroten.
Doelen zijn concreet en resultaatgericht geformuleerd en bevatten indicatoren en streefwaarden.	Voldoet beperkt. De geformuleerde doelen zijn deels geconcretiseerd en gericht op resultaat. Deze zijn niet uitgewerkt in indicatoren met streefwaarden.
Sprake is van een analyse van de opgave rondom armoede en een daarop gebaseerde beleidsambitie.	Voldoet beperkt. De beleidsambitie van de gemeente wordt niet gebaseerd op een analyse van de opgave. Deze krijgt vorm op basis van vorig beleid en signalen vanuit de praktijk.
De gemeente betreft inwoners bij het opstellen van het beleid (doelen).	Voldoet beperkt. De gemeente past op basis van signalen haar beleid aan. Hiervoor betreft zij partners en de participatieraad. Ook was er een enquête, maar hier was de respons erg laag.
De gemeente betreft inwoners bij de inrichting van de uitvoering van maatregelen en de armoede aanpak.	Voldoet beperkt. De gemeente betreft inwoners niet actief bij de inrichting van de uitvoering van maatregelen en de armoedeaanpak.
De gemeente vraagt periodiek aan de doelgroepen van het beleid wat goed gaat en wat beter kan in de uitvoering.	Voldoet beperkt. De gemeente benadert zelden de doelgroep over wat goed gaat en beter kan in de uitvoering. Dit gebeurt niet structureel.
Inwoners die gebruik maken van inkomensondersteunende maatregelen en schuldhelpverlening geven aan dat zij hierdoor beter kunnen rondkomen.	Voldoet grotendeels. Inwoners geven aan dat de inkomensondersteunende maatregelen en schuldhelpverlening zorgen voor financiële stabiliteit. Hierdoor kunnen zij beter rondkomen.

De gemeente monitort het doelbereik.	Voldoet beperkt. Monitoring van het doelbereik vindt nog niet plaats. Er zijn alleen evaluaties elk jaar en kwartaal- en halfjaarrapportages.
De beoogde doelen en resultaten worden gerealiseerd.	Voldoet beperkt. Het beoogde doel 'het vergroten van de bestaanszekerheid' wordt bereikt voor de inwoners die ondersteuning krijgen. Het oplossen van de structurele problematiek van inwoners, wat de grondslag is van het gemeentelijk beleid, wordt (nog) niet gerealiseerd.
De raad wordt minimaal jaarlijks geïnformeerd over het bereik en het effect van het armoedebeleid en schuldhulpverlening.	Voldoet grotendeels. De raad wordt geïnformeerd via de planning- en controlcyclus en informatieavonden, maar deze informatie bevat slechts <i>highlights</i> en nagenoeg geen details over armoede en schulden.
De raad kan met de geboden informatie over het bereik en het effect van het armoedebeleid en schuldhulpverlening de controlerende en kaderstellende rol vervullen.	Voldoet beperkt. De raad heeft met de informatie uit de planningscyclus tot nu toe nog niet genoeg gedetailleerde gegevens om echt iets te zeggen over de effectiviteit van het beleid.

A dark blue geometric shape, resembling a large triangle or a parallelogram, is positioned in the bottom right corner of the page. It has a diagonal edge running from the bottom left towards the top right, separating the blue area from the white background.

Bijlage

8. **Bijlage 1: Overzicht van ingezette regelingen per gemeente**

Tabel 11. Ingezette ondersteuning per gemeente					
Regeling	Elburg	Hattem	Nunspeet	Oldebroek	Putten
Bijzondere bijstand	▪ Bijdrage voor bijzondere en noodzakelijke kosten ▪ Inkomen < bijstandsnorm	▪ Noodzakelijke, eenmalige uitgaven, zoals bewindvoering of rechtsbijstand. Ook voor medische kosten. ▪ Inkomen: tot 120% van de bijstandsnorm ▪ Leeftijd: ouder dan 18 jaar ▪ O.a. voor medische kosten	▪ Bijdrage voor bijzondere en noodzakelijke kosten ▪ Inwoners met onvoldoende draagkracht om bijzondere noodzakelijke kosten zelf te betalen. Afhankelijk van de situatie kunnen ook inwoners met een inkomen boven 120% van de bijstandsnorm in aanmerking komen.	▪ Bijdrage voor bijzondere en noodzakelijke kosten ▪ Inkomen: tot 120% van de bijstandsnorm	▪ Bijdrage voor bijzondere en noodzakelijke kosten ▪ De inwoner kan de kosten niet betalen van zijn of haar inkomen of spaargeld en er is geen andere regeling die de kosten kan vergoeden
Individuele inkomenstoelage	▪ Toeslag naast laag inkomen ▪ Inkomen was afgelopen 3 jaar op bijstandsniveau	▪ Onverwachte uitgaven, zoals vervanging van een kapotte wasmachine ▪ Inkomen: tot 120% van de bijstandsnorm Leeftijd: ouder dan 21 jaar. De aanvrager heeft: geen perspectief op inkomensverbetering; al het mogelijke gedaan om een hoger inkomen te krijgen; afgelopen jaar niet eerder inkomenstoelage ontvangen (tussen twee	▪ Toeslag naast laag inkomen ▪ Inkomen was afgelopen 3 maanden lager dan 120% en geen zicht op hoger inkomen	▪ Toeslag naast laag inkomen ▪ Inkomen was afgelopen 3 jaar lager dan 120% en geen zicht op hoger inkomen	▪ Toeslag naast laag inkomen ▪ Inkomen was afgelopen 3 jaar lager dan 110% en weinig vermogen

		toekenningen moet minimaal één jaar zitten)			
Woonkostentoeslag	Tijdelijke bijdrage bij inkomensdaling	- Tijdelijke bijdrage bij inkomensdaling - Gaat via Bijzondere Bijstand	- Tijdelijke bijdrage bij inkomensdaling - Gaat via Bijzondere Bijstand	- Tijdelijke bijdrage bij inkomensdaling - Vertrekken woonkostentoeslag gaat via Bijzondere Bijstand	X
Incidentele vergoeding	X	X	X	X	- Eenmalige bijdrage tot €350 voor maatschappelijke activiteiten - Inkomen is < 130% dan de voor inwoner geldende bijstandsnorm
Kwijtschelding gemeentelijke belastingen	- Kwijtschelding gemeentelijke belastingen - Toekenning wordt bepaald op basis van kostendelers-norm	- Kwijtschelding gemeentelijke belastingen - Op of rond bijstands- of AOW niveau. Er wordt rekening gehouden met kostendelers	- Bijdrage gemeentelijke belastingen - Inwoner heeft een inkomen dat afgelopen 3 maanden lager was dan 120% van de bijstandsnorm	- Kwijtschelding gemeentelijke belastingen - Toekenning wordt bepaald op basis van kostendelers-norm	- Kwijtschelding gemeentelijke belastingen - De inwoner krijgt geen kwijtschelding als er voldoende betalingscapaciteit en/of vermogen is. Onder vermogen verstaat de gemeente onder andere: - De overwaarde van een eigen woning. - Banksaldi. - Eén voertuig met een waarde van meer van € 3.350,00. Tenzij deze echt onmisbaar is in verband met beroep of invaliditeit.

					○ 2 voertuigen of meer. ○ Een caravan, camper, boot, motor, waardevolle inboedel, verzamelingen of (kunst)collecties. ○ Een stuk grond en/of een tweede woning. ○ Effecten, spaarbrieven, levensverzekeringen
Energiecontract via de gemeente (via partner)	▪ Advies op maat voor het besparen op energiekosten ▪ Geen specifieke doelgroep beschreven	BS&F via www.gezondverzekerd.nl/hatt-em	▪ Inwoners kunnen hiervan gebruik maken via www.gezondverzekerd.nl	▪ Advies op maat voor het besparen op uw energiekosten ▪ Geen specifieke doelgroep beschreven	X
Witgoedregeling of omruilregeling	X	▪ Via Jouwbespaarhulp, één stuk verouderd witgoed per adres vervangen voor een duurzaam apparaat. ▪ Inkomen tot 130%	▪ Vervangen van oude en kapotte apparaten door nieuwe, duurzame witgoedapparaten voor inwoners die het niet kunnen betalen ▪ Inkomen is < 130% dan de voor inwoner geldende bijstandsnorm	▪ Er kan één verouderd of kapot witgoedapparaat worden omgeruild voor een nieuw energiezuinig apparaat ▪ Inkomen was afgelopen 3 maanden lager dan 150%	X
Studietoeslag	▪ Een toeslag tijdens studie ▪ Scholieren of studenten met een medische beperking waardoor inwoner	▪ Een toeslag tijdens studie - De aanvrager: ▪ Ontvangt studiefinanciering of tegemoetkoming scholieren;	▪ Een toeslag tijdens studie ▪ Scholieren of studenten met een medische beperking waardoor inwoner	▪ Een toeslag tijdens studie ▪ 15 jaar of ouder met een medische beperking waardoor	▪ Een toeslag tijdens studie ▪ 15 jaar of ouder met een medische beperking waardoor

	niet kan werken naast studie	▪ Ontvangt geen Wajonguitkering; ▪ Kan niet door een structurele medische beperking werken naast studie (onafhankelijke medische advies mogelijk vereist voor beoordeling)	niet kan werken naast studie	inwoner niet kan werken naast studie	inwoner niet kan werken naast studie
Activiteitenbijdrage	▪ Elburg heeft een activiteitenbijdrage. Dit is het Kind- en volwassenenpakket.	▪ Activiteiten, zoals sport, bibliotheek of internet ▪ Inkomen: tot 120% van de bijstandsnorm ▪ Leeftijd: ouder dan 18 jaar ▪ Het is daarnaast mogelijk om voor kinderen die opgroeien in minimagezinnen ondersteuning aan te vragen.	▪ Dit is gelijk aan Bijdrage Sport en Cultuur ▪ Inkomen: tot 120% van de bijstandsnormen was afgelopen 3 maanden lager dan 120%.	▪ Bijdrage om activiteiten te ondernemen ▪ Inkomen is < dan 120% dan de geldende bijstandsnorm	X
Collectieve zorgverzekering	▪ Collectieve zorgverzekering ▪ Inkomen is < dan 120% dan de geldende bijstandsnorm	▪ Collectieve zorgverzekering ▪ Inkomen is < dan 120% dan de geldende bijstandsnorm	▪ Collectieve zorgverzekering ▪ Inkomen is < dan 120% dan de geldende bijstandsnorm	▪ Collectieve zorgverzekering ▪ Inkomen is < dan 120% dan de geldende bijstandsnorm	X
Compensatie eigen risico	▪ Een financiële tegemoetkoming voor eigen risico ▪ Inwoners met een laag inkomen	X	▪ Een financiële tegemoetkoming voor eigen risico ▪ Vanaf 1 januari 2026	▪ Een financiële tegemoetkoming voor eigen risico ▪ Inkomen is < dan 120% dan de geldende bijstandsnorm	X
Tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten	X	▪ Tegemoetkoming zorgkosten ▪ Inkomen: tot 130% van de bijstandsnorm ▪ Leeftijd: ouder dan 18 jaar	X	X	▪ Een financiële tegemoetkoming voor hoge zorgkosten

		▪ Chronisch ziek of gehandicapt; ▪ Maakt geen gebruik van de collectieve ziektekostenverzekering; ▪ Verplichte eigen risico voor de zorgverzekering helemaal gebruikt			
Leefgeld Oekraïners	▪ Inwoners uit Oekraïne hebben in bepaalde omstandigheden recht op leefgeld vanuit de gemeente	▪ Inwoners uit Oekraïne hebben in bepaalde omstandigheden recht op leefgeld vanuit de gemeente	▪ Inwoners uit Oekraïne hebben in bepaalde omstandigheden recht op leefgeld vanuit de gemeente	▪ Inwoners uit Oekraïne hebben in bepaalde omstandigheden recht op leefgeld vanuit de gemeente	▪ Inwoners uit Oekraïne hebben in bepaalde omstandigheden recht op leefgeld vanuit de gemeente
Sociaal Medische Indicatie (SMI)	▪ Wanneer kinderopvang noodzakelijk is vanwege lichamelijke, psychische of sociale problemen en er geen recht is op kinderopvang-toeslag via de belastingdienst, kan een gemeentelijke vergoeding worden aangevraagd op basis van een SMI ▪ Voor kinderen tussen de 0 en 13 jaar	▪ Wanneer kinderopvang noodzakelijk is vanwege lichamelijke, psychische of sociale problemen en er geen recht is op kinderopvang-toeslag via de belastingdienst, kan een gemeentelijke vergoeding worden aangevraagd op basis van een SMI	▪ Wanneer kinderopvang noodzakelijk is vanwege lichamelijke, psychische of sociale problemen en er geen recht is op kinderopvang-toeslag via de belastingdienst, kan een gemeentelijke vergoeding worden aangevraagd op basis van een SMI ▪ Voor kinderen tussen de 0 en 13 jaar	▪ Wanneer kinderopvang noodzakelijk is vanwege lichamelijke, psychische of sociale problemen en er geen recht is op kinderopvang-toeslag via de belastingdienst, kan een gemeentelijke vergoeding worden aangevraagd op basis van een SMI. ▪ Voor kinderen tussen de 0 en 13 jaar	▪ Wanneer kinderopvang noodzakelijk is vanwege lichamelijke, psychische of sociale problemen en u geen recht heeft op kinderopvangtoeslag via de Belastingdienst of UWV, kan in Putten via een Sociaal-Medische Indicatie (SMI) een gemeentelijke vergoeding worden aangevraagd. ▪ Voor kinderen tussen de 0 en 12 jaar.
Tegemoetkoming kinderopvang	▪ Extra kinderopvang-toeslag via de gemeente aanvragen,	▪ Ouders die een uitkering ontvangen en kinderopvang nodig	▪ Ouders die een uitkering ontvangen en	▪ Ouders die een uitkering ontvangen en kinderopvang	X

	bovenop de toeslag van de belastingdienst Alleenstaande ouders op bijstandsniveau	hebben tijdens werk-, inburgerings-trajecten of onderwijs Ontvangt bijstandsuitkering; Maakt gebruik van een re-integratietraject of jonger dan 18; Volgt een opleiding of staat ingeschreven bij een school of onderwijsinstelling	kinderopvang nodig hebben tijdens werk- of inburgerings-trajecten Ontvangt bijstandsuitkering; Maakt gebruik van een re-integratietraject of jonger dan 18; Volgt een opleiding of staat ingeschreven bij een school of onderwijsinstelling	nodig hebben tijdens werk- of inburgerings-trajecten	
Leermiddelen middelbare school	Leermiddelen (schoolspullen) kunnen uit het Kindpakket betaald worden	X	- Een extra vergoeding vanuit de activiteitenbijdrage voor kinderen die van de basisschool naar de middelbare school gaan - Vanaf 1 januari 2026	Een extra vergoeding vanuit de activiteitenbijdrage voor kinderen die van de basisschool naar de middelbare school gaan	Een vergoeding voor kinderen die leermiddelen nodig hebben die verplicht worden door de middelbare school
Jongeren in beeld	Inwoners tussen 18 en 27 jaar zonder werk of opleiding, maar die graag iets willen doen, kunnen hulp krijgen van de gemeente. Zelfs als werk of school op dit moment nog te veel gevraagd is, biedt de gemeente ondersteuning om verder te komen	X	Inwoners tussen 18 en 27 jaar zonder werk of opleiding, maar die graag iets willen doen, kunnen hulp krijgen van de gemeente. Zelfs als werk of school op dit moment nog te veel gevraagd is, biedt de gemeente	X	Inwoners tussen 18 en 27 jaar zonder werk of opleiding, maar die graag iets willen doen, kunnen hulp krijgen van de gemeente. Zelfs als werk of school op dit moment nog te veel gevraagd is, biedt de gemeente ondersteuning om verder te komen

			ondersteuning om verder te komen		
Mantelzorgcompliment* *Deze regeling raakt zijdelings aan het armoede- en schuldenbeleid, maar is niet direct gericht op het verminderen van armoede- en schuldenproblematiek. Verschillende gemeenten hebben (ambtelijk) gevraagd deze regeling wel toe te voegen in het overzicht.	Stichting WIEL deelt jaarlijks, namens de gemeente, een mantelzorgwaardering uit aan geregistreerde mantelzorgers	- Mantelzorgers krijgen €100 waardering - Voorwaarde: minimaal 3 maanden, minimaal 8 uur per week zorg. Zorgvrager woont in Hattem	- Mantelzorgers krijgen €100 waardering - Voorwaarde: minimaal 3 maanden, minimaal 8 uur per week zorg. Zorgvrager woont in Hattem	Mantelzorgers ontvangen een attentie rond de Dag van de Mantelzorg	- Mantelzorgers krijgen €100 waardering - Voorwaarde: Minimaal 3 maanden en minimaal 8 uur per week onbetaald hulp heeft geboden - Kan vanaf begin september t/m eind oktober bij Putten voor Elkaar worden aangevraagd. Ook kan iemand ook zijn/haar eigen mantelzorger opgeven en is er een speciale waardering voor jonge mantelzorgers (leeftijd 6 t/m 17 jaar).
Jouw Bespaarhulp		- Gratis hulp bij energiebesparing (folie, tochtstrippen, ledlampen). - Soms vervanging oude apparaten. - Voor inkomens tot 130% bijstandsnorm.			- In gemeente Putten heet dit "energiecoach/isoleren op maat" - De energiecoach gaat gratis als getrainde vrijwilliger met de inwoner in gesprek. De energiecoach kan de inwoner adviseren over veel verschillende onderwerpen, zoals hoe een inwoner de energierekening kan verlagen, welke lokale en landelijke subsidies

					interessant zijn, hoe de inwoner beter kan isoleren etc. ▪ De adviseur bekijkt het huis van de inwoner en stelt een rapport op. In dit rapport staan maatregelen die het huis van de inwoner beter isoleren. ▪ Samen met de adviseur maakt de inwoner een plan welke maatregelen er uitgevoerd gaan worden. ▪ De gemeente helpt de inwoner bij de uitvoering hiervan. ▪ Voor inkomens tot 130% bijstandsnorm.
Menstruatie uitgiftepunt	▪ Gratis menstruatieproducten voor vrouwen/meisjes met laag inkomen. ▪ Toegang is anoniem en laagdrempelig.	▪ Gratis menstruatieproducten voor vrouwen/meisjes met laag inkomen. ▪ Toegang is anoniem en laagdrempelig.	▪ Gratis menstruatieproducten voor vrouwen/meisjes met laag inkomen. ▪ Toegang is anoniem en laagdrempelig.	▪ Gratis menstruatieproducten op verschillende locaties in de gemeente Oldebroek (o.a. dorpshuizen, gemeentehuis, middelbare school)	
Partners					
Voedselbank	▪ 1x per week een gratis voedselpakket ▪ Inwoners met onvoldoende inkomen om eten te kopen	▪ Inwoners uit Hattem kunnen gebruik maken van de voedselbank in Zwolle	▪ Stichting Voedselhulp (niet aan voedselbank gelieerd) ▪ 1x per week een gratis voedselpakket	▪ 1x per week een gratis voedselpakket ▪ Inwoners met onvoldoende inkomen om eten te kopen	▪ 1x per week een gratis voedselpakket ▪ Inwoners met onvoldoende inkomen om eten te kopen

			Inwoners met onvoldoende inkomen om eten te kopen		
Hulpfonds (Maatwerkfonds in Hattem)	X	- Flexibele hulp bij bijzondere situaties waar andere regelingen niet voldoen. - Geen vaste inkomensgrens; beoordeling per geval.	- Inwoners die ondersteuning nodig hebben om bepaalde kosten te betalen - Iedere inwoner die niet of moeilijk kan rondkomen. Geen harde inkomensgrens.	X	X
Volwassenenfonds Sport & Cultuur	Elburg heeft geen deelname aan het Volwassenensport cultuurfonds maar heeft het Volwassenenpakket.	X	- Volwassenen kunnen lid worden van een sport- of cultuuraanbieder - Volwassenen van 18 jaar en ouder met een laag inkomen. Geen harde inkomensgrens. Bijvoorbeeld inwoners met een uitkering, in de schuldsanering zitten of een inkomen onder 120% van sociaal minimum hebben	- Volwassenen kunnen lid worden van een sport- of cultuuraanbieder - Volwassenen van 18 jaar en ouder met een laag inkomen. Bijvoorbeeld inwoners met een uitkering, in de schuldsanering zitten of een inkomen onder 120% van sociaal minimum hebben	- Volwassenen kunnen lid worden van een sport- of cultuuraanbieder - Volwassenen van 18 jaar en ouder met een laag inkomen. Bijvoorbeeld inwoners met een uitkering, in de schuldsanering zitten of een inkomen onder 130% van sociaal minimum hebben
Jeugdfonds Sport & Cultuur	Elburg heeft geen deelname aan het Jeugdsport cultuurfonds maar heeft het Kindpakket	X	- Kinderen kunnen lid worden van een sport- of cultuuraanbieder - Kinderen in de leeftijd van 0 tot	- Kinderen kunnen lid worden van een sport- of cultuuraanbieder - Kinderen in de leeftijd van 0 tot en	- Kinderen kunnen lid worden van een sport- of cultuuraanbieder - Kinderen in de leeftijd van 0 tot en met 17 jaar met ouders met een

			en met 17 jaar met ouders met een laag inkomen. Geen harde inkomensgrens. Bijvoorbeeld gezinnen met een uitkering, in de schuldsanering zitten of een inkomen onder 120% van sociaal minimum hebben	met 17 jaar met ouders met een laag inkomen. Bijvoorbeeld gezinnen met een uitkering, in de schuldsanering zitten of een inkomen onder 120% van sociaal minimum hebben	laag inkomen. Bijvoorbeeld gezinnen met een uitkering, in de schuldsanering zitten of een inkomen onder 130% van sociaal minimum hebben
Sam& voor alle kinderen ¹¹	- Dit is een informerende en doorverwijzende website van de organisaties Stichting Leergeld, Stichting Jarige Job, Jeugdfonds Sport & Cultuur, Nationaal Fonds Kinderhulp en Jeugd Educatie Fonds voor alle aanwezige inkomensvoorziening en voor kinderen uit gezinnen met een laag inkomen - Aanvrager ontvangt geen geld: voorzieningen worden door partners geregeld; club/lesgever/leverancier	- Dit is een informerende en doorverwijzende website van de organisaties Stichting Leergeld, Stichting Jarige Job, Jeugdfonds Sport & Cultuur, Nationaal Fonds Kinderhulp en Jeugd Educatie Fonds voor alle aanwezige inkomensvoorzieningen voor kinderen uit gezinnen met een laag inkomen - Aanvrager ontvangt geen geld: voorzieningen worden door partners geregeld; club/lesgever/leverancier worden rechtstreeks betaald.	X	X	- Dit is een informerende en doorverwijzende website van de organisaties Stichting Leergeld, Stichting Jarige Job, Jeugdfonds Sport & Cultuur, Nationaal Fonds Kinderhulp en Jeugd Educatie Fonds voor alle aanwezige inkomensvoorzieningen voor kinderen uit gezinnen met een laag inkomen - Aanvrager ontvangt geen geld: voorzieningen worden door partners geregeld; club/lesgever/leverancier worden rechtstreeks betaald.

¹¹ Samenwerking tussen organisaties die regelingen aanbieden.

	cier worden rechtstreeks betaald. Leeftijd: voor kinderen en jongeren van 0 tot 21 jaar. Inkomsten: Ouders met een uitkering (bijstand, WIA, WW); Werkende ouders met een laag inkomen; Ondernemers/ZZP'ers met weinig werk of inkomen; Ouders met schulden	Leeftijd: voor kinderen en jongeren van 0 tot 21 jaar. Inkomsten: Ouders met een uitkering (bijstand, WIA, WW); Werkende ouders met een laag inkomen; Ondernemers/ZZP'ers met weinig werk of inkomen; Ouders met schulden			Leeftijd: voor kinderen en jongeren van 0 tot 21 jaar. Inkomsten: Ouders met een uitkering (bijstand, WIA, WW); Werkende ouders met een laag inkomen; Ondernemers/ZZP'ers met weinig werk of inkomen; Ouders met schulden
Vakantiebank	X	X	X	X	- Wanneer een inwoner geen uitzicht heeft op vakantie en de afgelopen drie jaar niet op vakantie is geweest - Gezinnen met een laag inkomen met een geldige aansprakelijkheidsverzekering voor particulieren (AVP)
Stichting Leergeld					
Leermiddelen basisschool	X	X	X	X	- Een vergoeding voor kinderen die leermiddelen nodig hebben die verplicht worden door de basisschool - Voor kinderen uit gezinnen met een laag inkomen. Voor inwoners uit de

					gemeente Putten aanvraag via Stichting Leergeld Randmeren geldt een hogere grens, 130% van het bijstandsniveau. De bedragen hier zijn: - o Alleenstaande ouder: Maximaal € 1.616 per maand - o Twee ouder gezin: Maximaal € 2.308 per maand - o Vanuit de stichting wordt gekeken naar het daadwerkelijk te besteden inkomen. Dus als de inwoner meer verdient, maar hoge woonlasten of schulden hebt, kan het zijn dat de inwoner toch in aanmerking komt voor een bijdrage.
Laptopregeling voor kinderen	▪ Via het kindpakket kunnen ouders met een laag inkomen deze kosten declareren. Dit kan eens per 5 jaar na overleg met de gemeente. ▪ Het kindpakket is € 300 per kind per jaar voor kinderen van 0-3 jaar. Het kindpakket is	▪ Laptopregeling voor kinderen ▪ Aanvraagformulier via gemeente ▪ Uitsluitend voor kinderen vanaf 12 jaar ▪ Refurbished laptop. Indien een laptop of tablet via school moet worden aangeschaft, kan een deel door Leergeld	▪ Vanaf 1 januari 2026. Regels worden nog uitgewerkt. ▪ Ook wordt vanaf 1 januari 2026 een fietsregeling geïntroduceerd. Regels worden nog uitgewerkt.	X	▪ Een vergoeding voor kinderen die leermiddelen nodig hebben die verplicht worden door de basisschool ▪ Voor kinderen uit gezinnen met een laag inkomen. Voor inwoners uit de gemeente Putten aanvraag via Stichting

	€ 700 per kind per jaar voor kinderen van 4-17 jaar bij een inkomen tot 120% van de bijstandsnorm of € 350 per jaar bij een inkomen tussen de 120% en 130% van de bijstandsnorm.	en een deel door de school worden betaald.			Leergeld Randmeren geldt een hogere grens, 130% van het bijstandsniveau. De bedragen hier zijn: - o Alleenstaande ouder: Maximaal € 1.616 per maand - o Twee ouder gezin: Maximaal € 2.308 per maand ▪ Vanuit de stichting wordt gekeken naar het daadwerkelijk te besteden inkomen. Dus als de inwoner meer verdient, maar hoge woonlasten of schulden hebt, kan het zijn dat de inwoner toch in aanmerking komt voor een bijdrage.
Participatie					
Re-integratie/hulp bij werk	▪ Iedereen wordt geholpen bij het vinden van werk. Dit heet hulp bij uw re-integratie of hulp bij participatie ▪ Inwoners die opzoek zijn naar werk	▪ Inwoners in de gemeente helpen bij het vinden van een betaalde baan	▪ Inwoners in de gemeente helpen bij het vinden van een betaalde baan	▪ Iedereen wordt geholpen bij het vinden van werk. Dit heet hulp bij uw re-integratie of hulp bij participatie ▪ Inwoners die opzoek zijn naar werk	▪ Inwoners in de gemeente helpen bij het vinden van een betaalde baan
Groei Vooruit (loopbaanhulp)	▪ Gratis loopbaanondersteuning voor inwoners in de regio Zwolle ▪ Geen specifieke doelgroep beschreven	▪ Gratis loopbaanondersteuning voor inwoners in de regio Zwolle ▪ Geen specifieke doelgroep beschreven	▪ Gratis loopbaanondersteuning voor inwoners in de regio Zwolle	▪ Gratis loopbaanondersteuning voor inwoners in de regio Zwolle ▪ Geen specifieke doelgroep beschreven	X

			Geen specifieke doelgroep beschreven		
Beschut werk	- Mogelijkheid tot beschut werk - Inwoner met een lichamelijke, verstandelijke of psychische beperking	Mogelijkheid tot beschut werk	- Mogelijkheid tot beschut werk of werk via indicatie banenafpraak. - Inwoner met een lichamelijke, verstandelijke of psychische beperking	- Mogelijkheid tot beschut werk - Inwoner met een lichamelijke, verstandelijke of psychische beperking	- Mogelijkheid tot beschut werk - Inwoner met een lichamelijke, verstandelijke of psychische beperking
Hulp bij schulden					
Schuldhulpverlening	- Uitgevoerd door partners - Inwoners die het financiële overzicht kwijt zijn	- Aanvrager dient contact op te nemen met Op KOERS. - Dit is een laagdrempelige organisatie die inwoners bijstaat bij financiële vraagstukken. Wanneer zij niet kunnen helpen, wordt de aanvrager doorverwezen naar de Gemeente Zwolle, die verantwoordelijk is voor schuldhulpverlening.	- Schuldhulpverlening (Via Financieel Trefpunt en Stimenz) - Budgetcoaching is aanwezig	Inwoners die het financiële overzicht kwijt zijn (via partners)	- Schuldhulpverlening (sinds 2024 Verder Groep, voorheen PLANgroep) - Verder Groep kijkt samen met de inwoner naar o.a.: - De voorliggende voorzieningen. - Het inkomen. - De toeslagen waar de inwoner recht op heeft. - De beslagvrije voet (bij beslaglegging van salaris, uitkering of toeslagen). - Inkomensbeheer (budgetbeheer of een andere vorm van financieel begeleiding).
Hulp bij schulden	Uitgevoerd door gemeente in samenwerking met gemeente Oldebroek	Via gemeente Zwolle De Nederlandse Schuldhulproute (NSR) richt zich op inwoners met	Hulp en advies voor inwoners die schulden willen	Uitgevoerd door gemeente in samenwerking met gemeente Elburg	Traject Financiën en Schuldhulp: Inwoners met schulden die doorverwezen zijn naar

	▪ Hulp en advies voor inwoners die schulden willen voorkomen of oplossen ▪ De gemeente Elburg biedt schuldhulp via het Financieel Trefpunt, met samenwerking van organisaties zoals Schuldhulpmaatje, Humanitas, en Stimenz.	(dreigende) schulden of betalingsachterstanden. De route biedt laagdrempelige hulp, bijvoorbeeld via Geldfit of doorverwijzing naar gemeentelijke ondersteuning.	voorkomen of oplossen	▪ Hulp en advies voor inwoners die schulden willen voorkomen of oplossen ▪ Schuldhulpverlening omvat het Financieel Spreekuur, thuisadministratiehulp en schuldhulp voor ondernemers	Stimenz door de gemeente ▪ De gemeente ondersteunt inwoners die moeite hebben om aan hun financiële verplichtingen te voldoen en/of schulden hebben. Dit kan door middel van schulddienstverlening. De dienstverlening richt zich op drie gebieden: ○ Schuldbeoordeling (bijvoorbeeld het aanpassen van betalingstermijnen) ○ Schuldsanering. ○ Budgettering (hier leert u om te gaan met uw geld). ○ Het eerste gesprek hierover heeft de inwoner met een consulent van de afdeling Samenleving of met een medewerker van Putten voor Elkaar (Stimenz). ○ Wanneer duidelijk is dat er sprake is van een problematische schuldensituatie wordt de inwoner aangemeld bij PLANGroep. Zij voeren de
--	---	--	-----------------------	---	--

					schulddienstverlening uit. Met PLANgroep wordt een Plan van Aanpak opgesteld hoe de inwoner schulden kan aanpakken. PLANgroep heet sinds 2024 Verder Groep.
Vroegsignalering schulden	▪ Stimenz voert vroegsignalering uit in Elburg. ▪ Inwoners met een betalingsachterstand op vaste lasten.	▪ Door vroegsignalering zo vroeg mogelijk inwoners met geldproblemen in beeld krijgen ▪ Inwoners die hun vaste lasten niet betalen	▪ Door vroegsignalering zo vroeg mogelijk inwoners met geldproblemen in beeld krijgen ▪ Inwoners die hun vaste lasten niet betalen	▪ Door vroegsignalering zo vroeg mogelijk inwoners met geldproblemen in beeld krijgen ▪ Inwoners die hun vaste lasten niet betalen ▪ Uitvoering door gemeente zelf (Sociaal Team)	▪ Medio 2025 is Stimenz hiervoor verantwoordelijk

9. Bijlage 2: geraadpleegde bronnen

Documenten

- Beleidsplan schulddienstverlening 2021-2024
- Beleidsplan Bestaanszekerheid
- Beleidsplan Sociaal Domein 2020-2024
- Meerjarenplan Samenleving 2019-2022
- Meerjarenplan Samenleving 2023-2027
- Beleidsplan LG Randmeren 2024-2028
- Beleidsregels Sociaal Domein 2021
- Beleidsregels Sociaal Domein 2024
- Beleidsregels 2022 Lokale wet- en regelgeving
- Beleidsregels 2023 Lokale wet- en regelgeving
- Jaarstukken 2022
- Jaarstukken 2023
- Nadere regels tegemoetkoming hoge zorgkosten 2019 t/m heden Lokale wet- en regelgeving
- Verordening individuele inkomenstoeslag 2022 t/m heden Lokale wet- en regelgeving
- Verordening kwijtschelding gemeentelijke belastingen 2023 t/m heden Lokale wet- en regelgeving
- Verordening schulddienstverlening 2021 t/m heden Lokale wet- en regelgeving
- Kwartaalrapportage Sociaal Domein Q4 2022

Respondenten

Inwoners

- 12 inwoners die gebruik hebben gemaakt van gemeentelijke inkomensondersteunende regelingen en/of toeslagen

Gemeente Putten

- 1 beleidsmedewerker Sociaal Domein
- De verantwoordelijk wethouder sociaal domein
- 2 inkomensconsulenten

Partners

- Stimenz
- Stichting Leergeld
- Diaconaal Platform Putten
- UWV

Mystery Guest onderzoek

- 2 Raadsleden